

SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE
IZVJEŠTAJ ZA 2016. GODINU

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću,
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek

Suđenja za ratne zločine u Hrvatskoj
Izvještaj za 2016. godinu

Izvještaj uredili: Vesna Teršelič, Jelena Đokić Jović, Veselinka Kastratović

Grafički uredila: Nives Jozić

Lektura: Đino Đivanović

Lipanj 2017.

Program podržavaju Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država u
Hrvatskoj, Fondacija C.S.Mott te Justice program Europske unije.

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
1. PREGLED RADA ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA	3
Personalna, materijalna i prostorna podkapacitiranost	3
Nedjelotvorno postupanje u odnosu na zločine sa statusom nacionalnih prioriteta	4
Istrage	4
Optužnice	6
2. REGIONALNA SURADNJA	7
Srbijanski Zakon o univerzalnoj jurisdikciji	7
Učinci regionalne suradnje	8
3. KRITIČKE OPSERVACIJE	10
Izostanak procesuiranja zločina utvrđenih pravomoćnim presudama	10
4. PREGLED RADA SPECIJALIZIRANIH SUDOVA ZA RATNE ZLOČINE	11
Izrečene nepravomoćne presude u odnosu na pripadnost vojnim/redarstvenim postrojbama	13
5. TRENDОВИ	13
Suđenja u odsutnosti	13
Ponavljanje postupaka	14
Umanjivanje kazne zbog utvrđivanja olakotnih okolnosti	15
Dugotrajnost postupaka, bez pravomoćnog epiloga u 2016.	16
Suđenja inicirana uhićenjem ili/i izručenjima	16
Procesuiranje seksualnog nasilja u ratu pred domaćim pravosudnim tijelima	16
6. PREGLED PRAVOMOĆNIH PRESUDA	18
Zločin u Trpinji	18
Zločin počinjen u Dalju	19
Presuda i rješenje za zločin počinjen u Tovarniku	19
Zločin u Godinjskim Barama, Bosna i Hercegovina	20
Zločin u Prokljanu i Mandićima	20
Zločin u Zamlaći i Strugi Banskoj	21
Zločin u Suknovcima i Oklaju	22
Zločin u Podvožiću	22
7. SUSTAV OBEŠTEĆENJA	23
8. GLOBALNA PRAVDA – PREGLED PRESUDA MKSJ	24

Vojislav Šešelj nepravomoćno oslobođen optužbe	24
Radovan Karadžić osuđen na 40 godina zatvora	24
Potvrđena osuđujuća presuda dvojcu Stanišić/Župljanin	25
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	25
TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH RASPRAVA U POSTUPCIMA	27
DODACI	43
BRANIMIR GLAVAŠ – ključne činjenice i kontroverze kaznenog postupka	43

SAŽETAK¹

Hrvatsko pravosuđe se i nadalje suočava s velikim brojem neprocesuiranih ratnih zločina. Od 490 zločina evidentiranih u bazi podataka ratnih zločina Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu DORH), za 168 (34%) zločina počinitelji su i dalje nepoznati. Primjerice, koncem 2013. godine, prema podacima DORH-a nepoznati su bili počinitelji 173 zločina², dok je u izvještajnom razdoblju za 2015. godinu broj zločina koji se vodio protiv nepoznatih počinitelja pao na 171. Iako nemamo uvid u bazu podataka, temeljem terenskog istraživanja ljudskih gubitaka izvjesno je da pojedini zločini nisu obuhvaćeni dosadašnjim radom unutar kaznenog istraživanja zbog nedostatnih kapaciteta DORH-a i nedovoljnih sredstava državnog proračuna.

Posljednje ažurirano izvješće Državnog odvjetništva Republike Hrvatske iz svibnja 2017.³ godine koje se referira na prijašnju 2016. godinu, donosi kvantitativni prikaz njihova rada na području procesuiranja ratnih zločina. DORH izvještava o broju zaprimljenih kaznenih prijavi, optuženih osoba kao i nepravomoćno okončanim postupcima. Tako su tijekom 2016. godine optužene 84 osobe, dok je u odnosu na 21 osobu donesena presuda. U odnosu na ovaj broj optuženika, tri specijalizirana županijska državna odvjetništva (ŽDO Rijeka, Split i Zagreb) podignula su 12 optužnica, dok ŽDO Osijek drugu godinu zaredom nije produciralo niti jednu optužnicu za ratni zločin. Riječ je o optužnicama kojima su obuhvaćeni planirani i široko rasprostranjeni napadi (bez izbora cilja) na civilno stanovništvo, podignutima protiv velikog broja optuženika kojima će se po svemu sudeći suditi u odsutnosti suprotno ustaljenim međunarodnim standardima.

DORH-ova Baza sistematiziranih podataka o svim ratnim zločinima, s popratnom dokumentacijom i dokazima te po logičkom, geografskom i vremenskom ključu povezanim kolekcijama cjelokupnih dokaza za pojedine zločine, koja može poslužiti za korištenje u različitim predmetima ratnih zločina (kao što su, primjerice, dokumenti i judikatura Baze podataka Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju – u daljnjem tekstu MKSJ), nedovoljno se rabi.⁴ Postotak u potpunosti razriješenih zločina vrlo je mali. Razlog tome su brojne optužnice podignute devedesetih pa i u desetljeću nakon, protiv hrvatskom pravosuđu nedostupnih optuženika, kao i suđenja koja se godinama provode ili višestruko ponavljaju pred prvostupajskim vijećima. Ovakav *modus operandi* dodatno iscrpljuje personalne i financijske resurse tužiteljstva, žrtve se iznova traumatiziraju, a svjedoci iskazuju zamor tijekom višekratnih davanja iskaza pred sudom.

Također, interes javnosti, posebice medija, za suđenja za ratne zločine, kako pred nacionalnim sudovima, tako i pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) te u susjednim državama, rapidno jenjava, a izostaje i razumijevanje svrhe suđenja za ratne zločine. Umjesto priznavanja patnje žrtvama i distanciranja od zločina, bilježimo nastavak kontinuiranog i široko rasprostranjenog poricanja

1 Za sadržaj izvještaja isključivo su odgovorne organizacije izdavači te on ni na koji način ne predstavlja službene stavove donatora. Ovaj izvještaj je nastao uz potporu Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj, Fondacije C.S.Mott te u sklopu Justice programa Europske unije.

2 <https://www.documenta.hr/hr/izvje%C5%A1taj-o-pra%C4%87enju-su%C4%91enja-za-2013.-godinu.html>

3 <http://www.dorh.hr/IzvjesceDrzavnogOdvjetnistvaRepublikeHrvatskeZa>

4 Baza podataka ratnih zločina ustrojena je sredstvima Kraljevine Nizozemske i sadrži podatke o svim ratnim zločinima počinjenima od 1991. naovamo. U Bazi su također sistematizirani podaci o zločinima nad hrvatskim građanima počinjenima na području drugih država. Primjerice, Baza podataka ratnih zločina sadrži i podatke iz predmeta u kojem je, u travnju 2011. podignuta optužnica protiv visokopozicioniranih osoba tadašnje Službe državne bezbednosti JNA, koji su optuženi po zapovjednoj odgovornosti zbog zločina počinjenih nad hrvatskim građanima u logorima na području Republike Srbije. Riječ je o optužnici protiv nekadašnjih visokih časnika JNA, Vasiljevića i Živanovića čije je podizanje koincidiralo s nepravomoćnom osudom dvojice hrvatskih generala, Gotovine i Markača.

zločina i odbijanja prihvaćanja činjenica utvrđenih pravomoćnim presudama.⁵

Tome u prilog ide i donošenje oslobađajuće presude Vojislavu Šešelju. Zbog čitavog niza pogrešno interpretiranih činjenica, poput, primjerice, nepostojanja sistematskog i rasprostranjenog napada na civilno stanovništvo, Tužiteljstvo je uložilo žalbu o kojoj će odlučivati Mehanizam za međunarodne kaznene sudove.

Reducirani kapaciteti DORH-a, neimenovanje glavnog tužitelja za ratne zločine Republike Srbije te nesigurnost uslijed stegovnog postupka protiv glavnog tužitelja BiH, neminovno i objektivno smanjuju učinkovitost procesuiranja ratnih zločina kao i regionalnu suradnju. Ilustracije radi, 9 od 12 podignutih optužnica, terete čak 93 hrvatskom pravosuđu nedostupna okrivljenika. Tek su trojica okrivljenika nakon uhićenja zadržana u istražnom zatvoru. Radi se o pripadnicima JNA i srpskih postrojbi koji uglavnom prebivaju na teritoriju Republike Srbije. Inače, većina pripadnika srpskih postrojbi optuženih ili osuđenih prijašnjih godina, nedostupni su hrvatskom pravosuđu, a izvršenje pravomoćnih presuda uvjetovano je suđenjima provedenim u nazočnosti optuženika, što je u skladu s međunarodnim standardima. Za njihov učinkovit progon presudna je kooperacija regionalnih pravosuđa. Ujedno su tijekom 2016. pokrenute 3 istrage protiv 12 okrivljenika.

Nekoliko presuda MKSJ-a u pravomoćno okončanim postupcima kao i predmet prosljeđen Hrvatskoj na temelju pravila 11 bis Pravilnika o postupku i dokazima, koji je u međuvremenu pravomoćno okončan, potaknuli su hrvatsko pravosuđe da na temelju utvrđenih činjenica o počinjenim zločinima pokrene tek nekoliko kaznenih postupaka.⁶ Ustupljen dokazni fundus za zločine u Pakračkoj Poljani i okolici, prikupljen tijekom istraga haških istražitelja, nije dostatno realiziran pa su temeljem tih dokaza podignute tek dvije optužnice na temelju kojih su vođeni kazneni postupci, a izostao je kazneni progon drugih počinitelja.⁷

Suđenja za ratne zločine u 30 predmeta koja su tijekom 2016. praćena pred specijaliziranim sudovima karakterizira rijetko zakazivanje glavnih rasprava, dugotrajnost postupaka, česta ponavljanja, nedostupnost okrivljenika te niske zatvorske kazne.

Nepravomoćne presude donesene su u 13 predmeta protiv 26 okrivljenika. U odnosu na 21 optuženika doneseno je 9 osuđujućih presuda dok je od optužbe u 4 predmeta oslobođeno 5 optuženika.

S druge strane reparacije civilnim žrtvama rata koje su često i žrtve ratnih zločina tijekom 2016. godine nisu ostvarile pozitivan pomak, a razrješenje *Povjerenstva za žrtve seksualnog nasilja u ratu* doprinijelo je negativnim trendovima u ostvarivanju spomenutih prava. Mali broj pozitivnih sudskih odluka kako nacionalnih sudova tako i *Europskog suda za ljudska prava* zahtjeva da se pitanje obeštećenja rješava donošenjem novog zakonodavnog okvira.

Godinama izostaje sveobuhvatni zakonski okvir koji bi garantirao status i pravo na reparaciju svim civilnim žrtvama rata. Također, nije pokrenut niti proces ratifikacije Međunarodne konvencije o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka, niti Zakon o osobama nestalima u Domovinskom ratu. Ovim je

5 Tako smo pratili medijske napise vezane uz uhićenje Ramusha Haradinaja, suđenje Veljku Mariću, Iliji Jurišiću za napad na vojnike JNA u Tuzli, postupak Prlić i dr. pred MKSJ, kazneni postupak protiv deseterice Hrvata iz Orašja, kao recentne primjere.

6 Nakon pravomoćne presude protiv Ante Gotovine i Mladena Markača nisu uslijedile istrage ili optužnice, osim za zločine u Gruborima i Kijanima, dok za druge zločine počinjene tijekom i neposredno nakon Oluje nisu pokrenuti postupci, osim za zločine počinjen u Prokljanu i Mandićima. Ujedno, nakon presude za zločine u Medačkom Džepu pokrenuta su 3 kaznena postupka, ali niti jedan za zločine u zoni odgovornosti specijalne policije.

7 Riječ je o prikupljenim materijalima i ustupljenim dokumentima u predmetu „Atlantis“, koje smo dobili kao dokazne materijale u fazi II, djelomično obuhvaćenima optužnicom protiv Tomislava Merčepa i optužnicom za zločine u Marinom Selu.

pravnim vakuumom obiteljima više od 1571⁸ žrtve onemogućeno priznavanje patnje i pravo na reparaciju.

Žrtve kaznenih djela u Hrvatskoj još ne mogu ostvariti prava koja žrtve ostvaruju u drugima državama članicama Europske unije, a najveći problem je što u hrvatsko zakonodavstvo još nije u potpunosti ugrađena europska Direktiva 2012/29/EU o minimalnim standardima prava, podrške i zaštite žrtava kaznenih djela. Rok je davno istekao, još u studenom 2015.

Nakon 88 (od ukupno riješenih 115, zaprimljenih 182, s krajem 2016.) pozitivno riješenih zahtjeva osoba koje su preživjele seksualno nasilje ili njihovih srodnika⁹ uslijedio je val negativnih rješenja kojima se retraumatiziraju žrtve. Pozdravljamo najavljeno osnivanje novih Veteranskih centara, u nadi da će se unutar njih razviti programi podrške prilagođeni različitim potrebama preživjelih žena i muškaraca.

Općenito, suočavanje s prošlošću koje obuhvaća širok spektar aktivnosti, *res inter* i suđenja za ratne zločine, koja su usmjerena ka utvrđivanju činjenica, približavanju pravdi, priznavanju patnje žrtava te oporavku povrijeđenih i ugroženih skupina, kao i društva u cijelosti, gotovo je u potpunosti izostalo.

1. PREGLED RADA ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA

Personalna, materijalna i prostorna podkapacitiranost

Mali broj specijaliziranih tužitelja (u Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu na predmetima ratnih zločina konstantno su angažirana tek dvojica zamjenika), znatan broj preuzetih postupaka od nekadašnjih nadležnih županijskih državnih odvjetništava kao i priljev predmeta povezanih s počinjenjem ratnih zločina na teritoriju BiH, potencira personalnu, materijalnu i prostornu podkapacitiranost DORH-a. Protek vremena od počinjenja zločina, propusti u radu nekada nadležnih ŽDO-a, posebice kod uzimanja iskaza svjedoka i oštećenika, čine rad na predmetima ratnih zločina bitno otežanim.

Daljnje unaprjeđenje položaja žrtve u kaznenom postupku donijela je i Direktiva 2012/29/EU Europskog Parlamenta i Vijeća, od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, koja od država članica traži: da se sa žrtvama postupa s poštovanjem te da policija, državni odvjetnici i suci budu prikladno osposobljeni za rad sa žrtvama, da se žrtvama pruže razumljive informacije o njihovim pravima i slučaju, da se žrtvama jamči potpora u svim državama članicama, da žrtve mogu sudjelovati u postupku ako to žele te da im se pruži pomoć za sudjelovanje na suđenju, da se ranjive žrtve, kao što su djeca, žrtve silovanja ili žrtve s invaliditetom, identificiraju i na odgovarajući način zaštite, da su žrtve tijekom policijskih istraga i sudskih postupaka zaštićene. Stoga bi žrtve kaznenih djela trebalo prepoznati i prema njima postupati s poštovanjem, na osjećajan i profesionalan način bez diskriminacije bilo koje vrste utemeljene na bilo kojoj osnovi poput rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, religije ili uvjerenja, političkog ili nekog drugog uvjerenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invalidnosti, dobi, spola, spolnog izražavanja, spolnog identiteta, seksualnog usmjerenja, boravišnog statusa ili zdravlja. Države članice EU su bile dužne donijeti zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s

⁸Podaci sa stranice Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/mjere/nestale-osobe/nestale-osobe-u-domovinskom-ratu-834/834>

⁹Prema odredbama Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu, NN 64/15

ovom Direktivom do 16. studenoga 2015., ali uslijed parlamentarnih izbora i uspostavljanja vlada, RH još uvijek nije implementirala Direktivu 2012/29/EU u nacionalno zakonodavstvo te je ista direktno primjenjiva.

Navedena Direktiva zahtijeva od tijela pravosuđa dodatne napore za koje nisu predviđeni personalni, materijalni i prostorni kapaciteti.

Nedjelotvorno postupanje u odnosu na zločine sa statusom nacionalnih prioriteta

Zločini počinjeni nad civilima u Sisku, Pakračkoj Poljani, Glinskom Novom Selu, Borovu Selu, Antinu i Vukovaru procesuirani su uglavnom temeljem zapovjedne odgovornosti, dok je izostao progon direktnih počinitelja. No, zločini u Varivodama i Gošiću¹⁰ te u Dvoru na Uni¹¹ još uvijek su nerazriješeni i vode se protiv nepoznatih počinitelja. Za ratni zločin počinjen u Dvoru na Uni 8. kolovoza 1995., u Danskoj je ispitano više očevidaca, pripadnika Danskog bataljuna iz mirovne misije UN-a (pripadnici snaga UNPROFOR-a). Zločin nad dvanaest civila, većinom hendikepiranih, počinjen je na području razdvajanja oružanih snaga Hrvatske vojske i pripadnika srpskih postrojbi, od nepoznatih osoba u vojnim odorama. Predstavnici DORH-a i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije u nekoliko su navrata, tijekom 2012. i 2013. na teritoriju Kraljevine Danske, provodili ispitivanje svjedoka, pripadnika Danskog bataljuna, zbog njihovih korisnih saznanja o mogućim počiniteljima.

Predmet je inače u nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (ŽDO Zagreb) te su u tom predmetu izvidi još uvijek u tijeku, odnosno poduzimaju se radnje radi utvrđivanja okolnosti događaja i otkrivanja počinitelja. S obzirom na to da je sukladno čl. 206.f st. 1. Zakona o kaznenom postupku postupanje tijekom izvida tajno, državno odvjetništvo ne može dati detaljnije informacije.

Podizanju optužnica prethode dugotrajni istražni postupci. Optužnica protiv Dragana Vasiljkovića za zločine nad civilima i ratnim zarobljenicima počinjene od 1991. do 1993. podignuta je u siječnju 2016. Kazneni postupak protiv Vasiljkovića (poznatog i kao Daniel Snedden) započeo je još krajem 2005. godine donošenjem rješenja o provođenju istrage.

Istrage

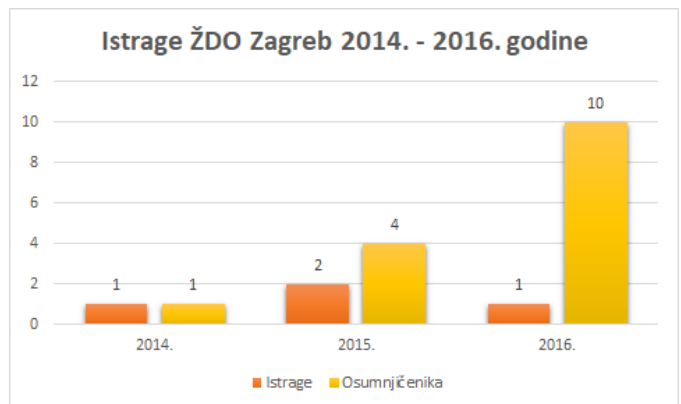
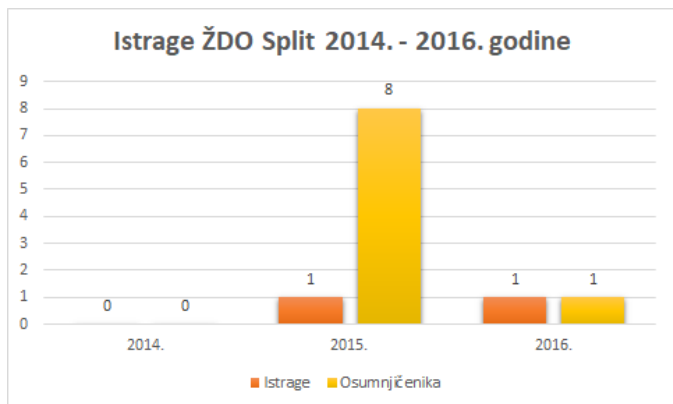
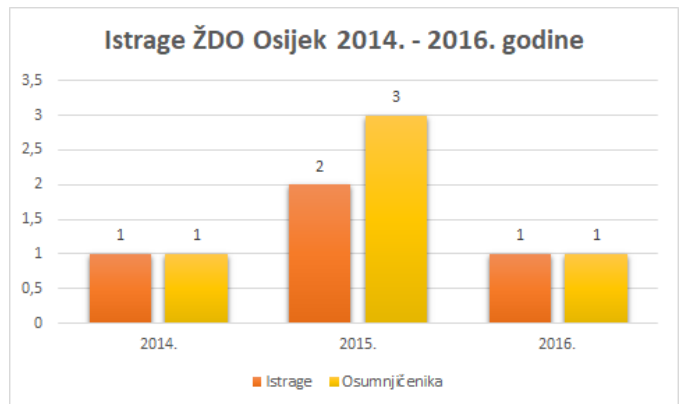
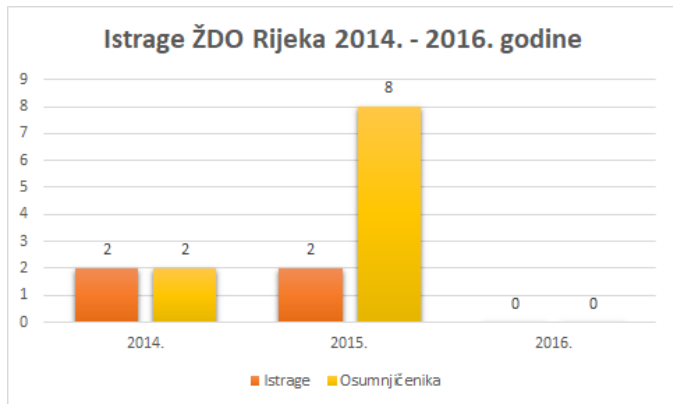
Tijekom 2016. pokrenute su 3 istrage protiv 12 okrivljenika. Županijsko državno odvjetništvo (u daljem tekstu ŽDO) u Rijeci, primjerice, nije donijelo niti jedno rješenje o provođenju istrage.¹² To su najskromniji istražni rezultati rada državnih odvjetništava na procesuiranju ratnih zločina od ulaska Hrvatske u Europsku Uniju (u daljem tekstu EU) 2013. godine., odnosno od uvođenja

10 U kolovozu i rujnu 1995. u Varivodama i Gošiću, selima nedaleko od Kistanja, pripadnici hrvatskih vojnih i redarstvenih postrojbi ubili su starosjedioce srpske nacionalnosti, njih 16 i to znatno nakon prekida ratnih djelovanja i završetka vojno-redarstvene akcije Oluja, kada se istima trebala zajamčiti sigurnost življenja. Brutalno i bez povoda smaknut je veći broj starijih osoba od kojih je najmlađa imala 55, a najstarija 85 godina. Spajanjem kaznenih postupaka, za navedene zločine u Gošiću i Varivodama teretilo se šestoricu pripadnika hrvatskih vojnih i redarstvenih snaga. Postupak je pokrenut pred Županijskim sudom u Zadru, potom ustupljen Županijskom sudu u Šibeniku. U veljači 2002. godine kazneni postupak za navedene zločine, pravno kvalificirane kao ubojstvo radi koristoljublja, je obustavljen radi odustanka tužitelja – Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku, od daljnjeg kaznenog progona. Time je istraga vraćena na početak, protiv nepoznatih počinitelja.

11 Dokumentarni film "15 minuta - Masakr u Dvoru" temeljen na sjećanjima svjedoka masakra - pripadnika danskog UN bataljuna, izazvao je burne reakcije i posljedični pritisak na HAVC (Hrvatski audiovizualni centar) i njegovog ravnatelja, ugrožavajući slobodu izražavanja i stvaralaštva filmskih djelatnika.

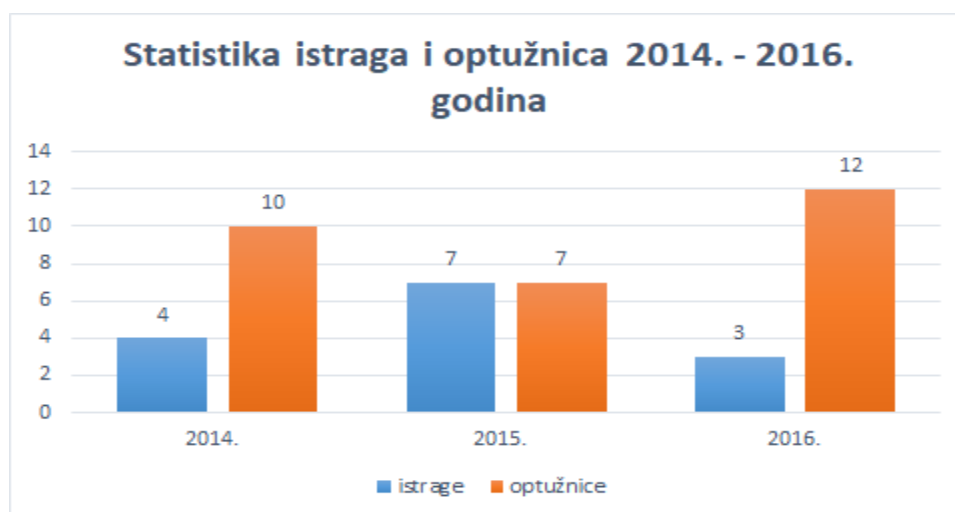
12 Izvor prikazanih podataka su web stranice županijskih državnih odvjetništava (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb), priopćenja 2016. godine.

državnoodvjetničke istrage za koju je nadležan isključivo državni odvjetnik. ¹³

Analizirajući period od 2014. do 2016. godine, nakon završenog pristupnog procesa, ŽDO u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu donijela su tek 14 rješenja o provođenju istraga.

ŽDO u Rijeci pokrenulo je po 2 istrage tijekom 2014. i 2015. godine; ŽDO u Osijeku i Zagrebu vodila su po jednu istragu u 2014. i 2016. godini; ŽDO u Splitu kaznena djela ratnih zločina tijekom 2014. nije istraživalo, odnosno nije donijelo niti jedno rješenje o provođenju istrage.

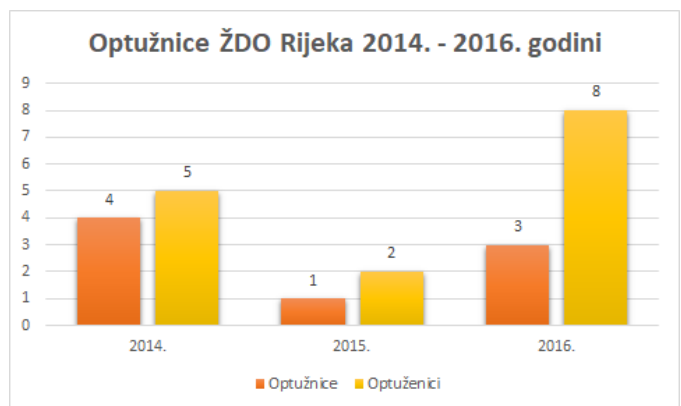
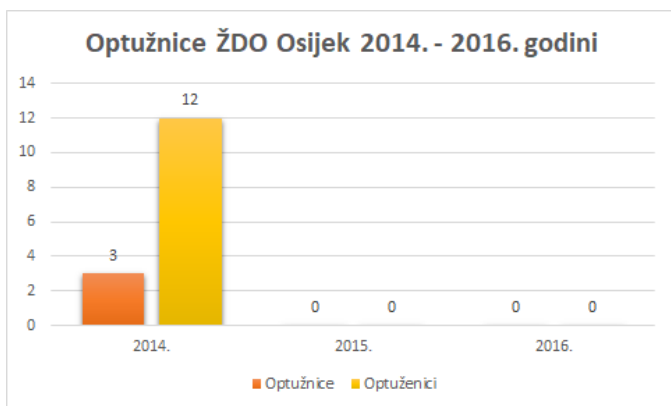
¹³ Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14), u čl. 216.

Uz malu stopu pokrenutih istraga tijekom 2016., zabilježili smo i obustave istrage. Tako je npr. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu u siječnju 2016. obustavilo istragu ratnog zločina u Ramljanima koja se temeljila na zapovjednoj odgovornosti Željka Sačića¹⁴, ratnog pomoćnika zapovjednika Stožera specijalne policije MUP-a i podređenog mu, bivšeg pripadnika policijske antiterorističke jedinice Lučko (ATJ Lučko) Frane Drlje.¹⁵

Optužnice

U periodu od 2014. do 2016. godine, najveći broj optužnica podiglo je ŽDO u Zagrebu (11), potom ŽDO u Rijeci (8) i ŽDO u Splitu (7) dok je ŽDO u Osijeku podignulo tek 3 optužnice.

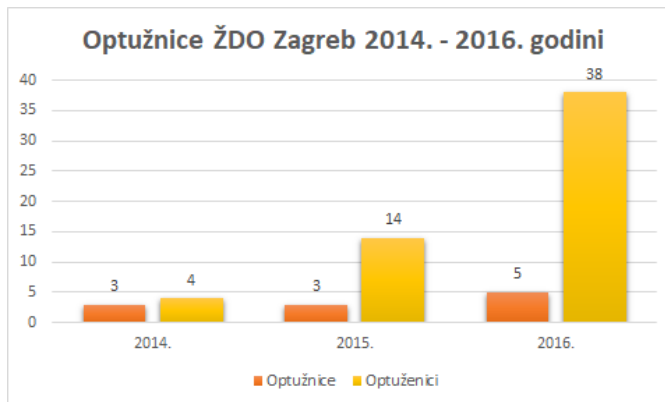
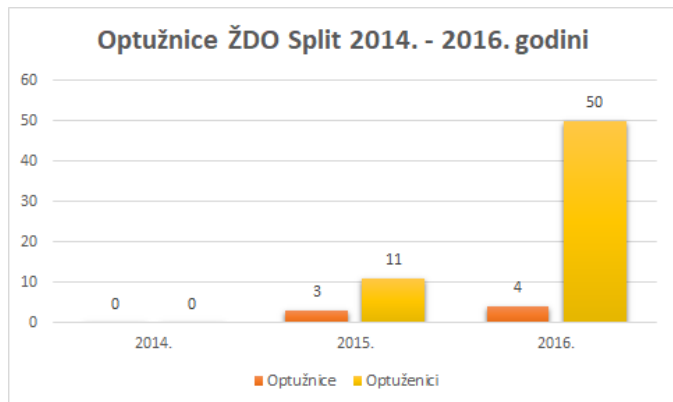
U 2016. godini je podignuto 12 optužnica protiv 96 optuženika. Svi optuženici, tempore criminis, pripadnici su srpskih postrojbi. ŽDO Osijek, primjerice, nije podiglo, već drugu godinu zaredom, niti jednu optužnicu.¹⁶ Od ukupnog broja optuženika, 3 optuženika se nalaze u istražnim zatvorima, ostali su nedostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske te se protiv njih vode kazneni postupci u odsutnosti.

14 S obzirom na činjenice utvrđene u sudskim postupcima (Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju, Županijski sud u Zagrebu, Vrhovni sud RH) po kojima su ratni zločin protiv civilnog stanovništva u selu Grubori počinili pripadnici ATJ Lučko, a koji je prethodio paleži sela Ramljani, Documenta se oglasila javnim priopćenjem sa upitom Glavnom državnom odvjetniku, odustaje li DORH od istraga u vezi zapovjedne odgovornosti Željka Sačića i drugih nadređenih iz ATJ Lučko za zločin koji je 25. kolovoza 1995. godine počinjen nad šestero srpskih civila u selu Grubori.

15 <http://www.dorh.hr/ZupanijskoDrzavnoOdvjetnistvoUZagrebuObustavljena>

16 Podaci s web stranice ŽDO u Osijeku, "priopćenja" za 2016.

Iako je tijekom 2016. podignut najveći broj optužnica (u odnosu na razdoblje od 2013. do 2016. godine), važno je naglasiti da niti jedna optužnica nije podignuta kao rezultat istraga pokrenutih u 2016. godini.¹⁷

Ujedno, nekoliko kaznenih postupaka čine inkriminacije koje se odnose na ubojstva neidentificiranih civila i ratnih zarobljenika. Riječ je o kaznenim postupcima protiv opt. Dragana Vasiljkovića, protiv opt. Josipa Mršića i opt. Josipa Krmpotića.

2. REGIONALNA SURADNJA

Reducirani kapaciteti DORH-a i tužilaštava u regiji, neimenovanje glavnog tužitelja za ratne zločine Republike Srbije¹⁸ te nesigurnost uslijed stegovnog postupka protiv glavnog tužitelja BiH¹⁹, neminovno i objektivno smanjuje učinkovitost procesuiranja ratnih zločina kao i regionalnu suradnju.

Srbijanski Zakon o univerzalnoj jurisdikciji

Kao što je istaknuto u prethodnom poglavlju, tijekom 2016. hrvatsko pravosuđe provelo je istragu, podignulo optužnice ili su protiv okrivljenika donesene presude u odsutnosti, a većina osumnjičenih/okrivljenih/osuđenih uglavnom prebiva na teritoriju Republike Srbije. Zaključeni tužiteljski sporazumi o neposrednoj razmjeni dokaza²⁰ između tužiteljskih ureda u regiji, trebali su prevenirati ovakvu situaciju.

Ionako složene odnose između Srbije i Hrvatske dodatno je zaoštrio i srbijanski Zakon o univerzalnoj jurisdikciji, kako se obično u javnosti naziva²¹, zbog pravnih, ali i političkih konsekvenci. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije, prvi put poslije 12 godina nije sudjelovalo na regionalnoj konferenciji

17 Okr. R.A. zločin u Borovu Selu; okr. Z.P. i dr. zločin u Kopačevu, okr. S. P. i dr., zločin u KPD Glina nad zarobljenim pripadnicima Zbora narodne garde, zločini počinjeni na Kninskoj tvrđavi koja je služila kao improvizirani zarobljenički logor, Bruškoj i Glini – opt. D. Vasiljković. Zločin u Ličkom Osiku, Zločin u Slunju i okolici, Zločin u Vojniću, Zločin u Smiljčićima, Zločin na širem kninskom području, Zločin u Kninu, Zločin u Voćinu i okolici...

18 Od 1. siječnja 2016. otvorena je pozicija tužitelja za ratne zločine Republike Srbije, a tek u svibnju je Narodna skupština izabrala novu tužiteljicu.

19 U rujnu 2016, pokrenut je stegovni postupak protiv Gorana Salihovića zbog povrede radnih obveza, propusta u radu te je isti suspendiran.

20 Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, 13. listopada 2006.

21 Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine usvojen je potkraj 2003., u vrijeme mandata proreformskog premijera Zorana Đinđića, ubijenog u atentatu.

tužitelja za ratne zločine, održanoj u rujnu 2016. godine na Brijunima. Hrvatska je pak zbog prijepora oko primjene Zakona, Srbiji privremeno blokirala otvaranje jednog od poglavlja, ključnog za proces pristupanja Europskoj uniji.²²

Zakonska rješenja vezana za univerzalnu jurisdikciju u Hrvatskoj gotovo su identična onima u Srbiji. Srbija univerzalnu jurisdikciju veže za teritorij cjelokupne bivše države - SFRJ, dok je Republika Hrvatska veže za prisutnost okrivljenika.²³ No, usprkos tome iznimno je važno, radi procesuiranja odgovornih i osiguranja pravde za žrtve, nastaviti suđenja u državama na čijim teritorijima navodni počinitelji prebivaju.

Učinci regionalne suradnje

- Regionalna suradnja s Tužilaštvom za ratne zločine Srbije²⁴

Tužilaštvo za ratne zločine Srbije podignulo je optužnice za brojne zločine počinjene u Hrvatskoj tijekom Domovinskog rata; u Lovasu, Sotinu, Ovčari, Vukovaru, Belom Manastiru, Tenji. Kazneni postupci provedeni su ili se provode protiv okrivljenika koji prebivaju na teritoriju Republike Srbije.

Tako su tijekom 2016. dvije presude za zločine počinjene na teritoriju RH postale pravomoćne. Riječ je o presudi za zločin u Belom Manastiru, pravomoćnoj od veljače 2016. te presudi za zločin u Sotinu, pravomoćnoj od studenog 2016.

Pred Apelacionim sudom u Beogradu u tijeku je ponovljeni žalbeni postupak za zločin na Ovčari.

Također, prvostupanjsko vijeće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu provodi ponovljeni postupak za zločin u Lovasu.

Zločin u Belom Manastiru

Dana 12. veljače 2016. zbog ubojstva najmanje šestero hrvatskih civila u Belom Manastiru 1991., Apelacioni sud Republike Srbije potvrdio je osudu trojici pripadnika tadašnjih belomanastirskih policijskih postrojbi za ratni zločin počinjen nad civilima. Prvostupanjskom presudom Odjela za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, Zoran Vukšić osuđen je na maksimalnu kaznu od 20 godina zatvora, Slobodan Strigić na 10, a Branko Hrnjak na pet godina dana zatvora. Za isto kazneno djelo na godinu i šest mjeseci zatvora, ranije je osuđen Velimir Bertić, a optužnica ga je zajedno s Vukšićem, Strigićem i Hrnjakom, teretila da su kao pripadnici postrojbe za posebne namjene iz sustava policijskih postrojbi samozvane SAO Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem ubili ili sudjelovali u ubojstvu najmanje šestero hrvatskih civila, uz protuzakonita zatvaranja, ozljeđivanja, zastrašivanja, teror, mučenja i nečovječna postupanja. Kazneni postupak rezultat je regionalne suradnje između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koje je ustupilo dokaze i srbijanskog Tužiteljstva za ratne zločine koje je podignulo optužnicu.

Zločin u Sotinu

Optužnicom podignutom 31. prosinca 2013. godine optuženi se terete da su u periodu od listopada do konca prosinca 1991. u selu Sotin i okolici (općina Vukovar), kao pripadnici TO Sotin, milicije i JNA, izvršili ubojstvo 16 civila hrvatske nacionalnosti, od kojih je 13 strijeljano u grupi, na temelju

²² <http://www.jutarnji.hr/komentari/zasto-je-blokada-srbije-losa-plenkoviceva-odluka-ocekivali-smo-da-ce-andrej-unijeti-europski-duh-u-regionalne-odnose-sad-smo-malo-razocarani/5401703/>

²³ Kazneni zakon – NN 125/11, 144/12, 55716, 61/15, čl. 16. I Zakon o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv ratnog i međunarodnog humanitarnog prava – NN 175/03, 29/04, 55/11, 125/11, čl. 10

²⁴ Detaljnije o kaznenim postupcima koji su tijekom 2016. godine provedeni pred sudovima u Republici Srbiji nalaze se u Izvještaj o suđenjima za ratne zločine u Srbiji tokom 2016. godine, FHP - <http://www.hlc-rdc.org/?p=33603>

prethodno sastavljenog popisa za likvidaciju.

Viši sud donio je 26. lipnja 2015. godine presudu kojom je okrivljenog Dragana Mitrovića i okrivljenog suradnika Žarka Miloševića proglasio krivima. Mitroviću je izrekao kaznu zatvora u trajanju od 15, a Miloševiću kaznu zatvora u trajanju od 9 godina. Sud je okrivljene Mirka Opačića, Miroslava Milinkovića i Dragana Lončara oslobodio od optužbe. Presudom je utvrđeno da su Milošević i Mitrović u listopadu 1991. godine, na lokaciji zvanoj Vodice, na obali Dunava u blizini Sotina, prilikom „pretresa terena” koji je vršila oružana grupa sastavljena od pripadnika TO i stanice milicije, ubili civile Stjepana Štera i Snežanu Blažević. Također je utvrđeno da je Milošević u studenom 1991. godine u vinogradu pored Dunava u blizini Sotina ubio civila Marina Kušića. Konačno, sud je utvrdio da su 27. prosinca 1991. godine Milošević i Mitrović ubili 13 civila, žitelja Sotina hrvatske nacionalnosti. Njihovom ubojstvu, po utvrđenju Suda, prethodila je odluka Miloševića i nekoliko mještana da se iz Sotina iseli određeni broj civila hrvatske nacionalnosti, kako bi se u njihove kuće uselile izbjeglice srpske nacionalnosti iz Zapadne Slavonije. Presudu je Apelacioni sud potvrdio 18. studenog 2016.

Zločin na Ovčari

Presudom Okružnog suda u Beogradu od 12. prosinca 2005. za ratni zločin nad ratnim zarobljenicima, osmorica optuženih osuđeni su na po 20 godina, Predrag Madžarac na 12 godina, Goran Mugoša na 5 i Nada Kalaba na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina. Istom presudom okrivljeni Marko Ljuboja i Slobodan Katić oslobođeni su optužbe. Vrhovni sud Srbije 18. listopada 2006. godine ukida prvostupanjsku presudu i predmet vraća na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku, pred izmijenjenim vijećem vodio se jedinstveni postupak i protiv Saše Radaka i Milorada Pejića, protiv kojih su u međuvremenu podignute optužnice za isto kazneno djelo. Sud je u ožujku 2009. godine donio presudu kojom je sedmoricu optuženih, uključujući i Sašu Radaka, osudio na kazne zatvora u trajanju od po 20 godina, okrivljenog Milana Vojnovića na 15 godina, Jovicu Perića na 13 godina, Nadu Kalabu na devet godina, okrivljenog Milana Lančuzanina na šest godina i optužene Gorana Mugošu i Predraga Dragovića na kazne od po pet godina. Istom presudom od optužbe su oslobođeni Slobodan Katić, Predrag Madžarac, Vujo Zlatar i Milorad Pejić. Apelacioni sud 2010. preinačuje prvostupanjsku presudu tako što je okrivljenoj Nadi Kalabi pooštrio kaznu, osudivši je na kaznu zatvora u trajanju od 11, a okrivljenom Ivanu Atanasijeviću ublažio kaznu, osudivši ga na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Konačno, Ustavni sud u prosincu 2013. usvaja ustavnu tužbu jednog od optuženika te Apelacionom sudu nalaže ponovno odlučivanje.

Zločin u Lovasu

Ovaj postupak je jedan od najsloženijih i najopsežnijih postupaka vođenih pred Odjelom za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, jer obuhvaća veliki broj optuženika koji pripadaju različitim oružanim formacijama, više različitih događaja i velik broj svjedoka. Prvotnom optužnicom bilo je obuhvaćeno 69 žrtava, no nakon revidiranja, u prosincu 2011., broj žrtava je smanjen na 44. Zbog promjene predsjednika vijeća, rasprava je u ponovljenom postupku 2. ožujka 2016. po drugi puta krenula ispočetka.

Odjel za ratne zločine Višeg suda u Beogradu donio je 26. lipnja 2012. godine presudu kojom je svu četrnaesticu optuženika proglasio krivima zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u supočiniteljstvu i osudio ih na kazne zatvora u rasponu od četiri do dvadeset godina zatvora. Apelacioni sud presudu je u prosincu 2013. ukinuo te predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

- Regionalna suradnja s Tužilaštvom za ratne zločine Bosne i Hercegovine

Pred sudovima RH su temeljem potpisanog sporazuma i ustupljenih dokaza provedena 2 sudska postupka protiv osoba državljana RH koji prebivaju u Hrvatskoj.

Tako je za zločin u logoru Drmaljevo nepravomoćno osuđen Ćazim Behrić pred Županijskim sudom u Rijeci, a za zločin u Širokom Brijegu je tijekom 2016. započelo suđenje pred Županijskim sudom u Splitu. Predmet oba navedena kaznena postupka su zločini počinjeni na teritoriju BiH.²⁵

Ujedno smo zapazili neprimjerene izjave političkog vrha povodom uhićenja 10 bivših pripadnika HVO-a u Orašju, pri čemu je vršen pritisak na pravosuđe kako bi se obustavila istraga. Za ratne zločine koji su se nedvojbeno dogodili u logoru u Donjoj Mahali, svakako treba istražiti tko ih je počinio, zašto nisu spriječeni i tko je odgovoran za to da do sada nisu procesuirani.²⁶

3. KRITIČKE OPSERVACIJE

Izostanak procesuiranja zločina utvrđenih pravomoćnim presudama

Indiferentnost državnog odvjetništva u odnosu na dokazni supstrat utvrđen pravomoćnim presudama MKSJ, iako na dispoziciji imaju Bazu podataka ratnih zločina kao i mogućnosti pretraživanja kolekcije dokaza Baze podataka MKSJ te neposrednu komunikaciju s tužiteljima, analitičarima i drugim stručnjacima Ureda Tužiteljstva MKSJ, rezultirala je pokretanjem tek jedne istrage za zločin počinjen u Kijanima, trenutačno u fazi rasprave.²⁷ Primjerice, (Gotovina i dr.) u odnosu na zločine počinjene tijekom i nakon Oluje.²⁸

Slična situacija je i u pogledu zločina počinjenih tijekom i neposredno nakon operacije HV-a Džep 93. Nakon pravomoćne presude (Ademi, Norac) provedena su tri kaznena postupka protiv 3 pripadnika HV-a.²⁹ Jedan postupak je pravomoćno okončan dok su u druga dva donesene nepravomoćne presude. Samo je protiv jednog pripadnika pokrenut kazneni progon temeljem koncepta zapovjedne odgovornosti. Usprkos utvrđenjima pravomoćne presude u postupku Ademi/Norac nema procesuiranja po paralelnoj liniji zapovijedanja. Kazneni postupci nisu pokrenuti, iako se izvidi već godinama provode. Također, za počinitelje poimenično navedenih žrtava, srpskih civila i zarobljenih srpskih vojnika, ubijenih u zoni odgovornosti specijalne policije MUP RH, još uvijek nema kaznenog

25 Ćazim Behrić nepravomoćno je osuđen na 4 godine zatvora. Kazna mu je odmjerena ispod zakonskog minimuma. Optuženiku se na teret stavlja neposredno počinjenje silovanja logorašice te nesprječavanje podređenih u fizičkom zlostavljanju zatočenika - civila u Drmaljevu, od kojih ozljeda je civil Rasim Erdić preminuo. Brojni zatočenici i zatočenice, među kojima su bila djeca, trudnice, invalidi, starije muške osobe izgladnjivani su i zlostavljani svakodnevno. U razdoblju koje pokriva optužnica, optuženik je bio upravitelj logora.

Opt. Ivan Hrkač u lipnju 2016. oslobođen je optužbe. Tijekom istražnog postupka mnogobrojni svjedoci koji su tijekom počinjenja kaznenog djela bili zatočeni u logorima na području tzv. Herceg Bosne, poput Heliograma, policijske postaje u Širokom Brijegu, osnovne škole u Dobrkovićima, ispitani su zamolbenim putem u BiH u odsutnosti branitelja optuženika. Na suđenju pred Županijskim sudom u Splitu pri ponovnom svjedočenju promijenili su iskaze.

26 Ujedno želimo skrenuti pozornost javnosti na istraživački rad Udruženja tranzicijska pravda, odgovornost i sjećanje – Mapiranje logora i zatočeničkih objekata 1992. -95. u Bosni i Hercegovini te prikupljene informacije dostupne na njihovoj web stranici; <http://www.tranzicijska-pravda.org/profili-logora-i-zatocenicikih-objekata/>

27 Optužnicu potvrdio VSRH u 2016.

28 Donesene su tek dvije pravomoćne presude u odnosu na četiri okrivljenika kojima su obuhvaćene tri žrtve. Evidencija DORH-a sadrži podatke o 214 smrtno stradalih osoba, od kojih su 167 žrtve počinjenih ratnih zločina. U arhivi HHO-a evidentirano je 677 žrtava. Prema podacima iz 2011. nekadašnje Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, ekshumirano je 697 žrtava te se još veliki broj odnosi na nestale osobe.

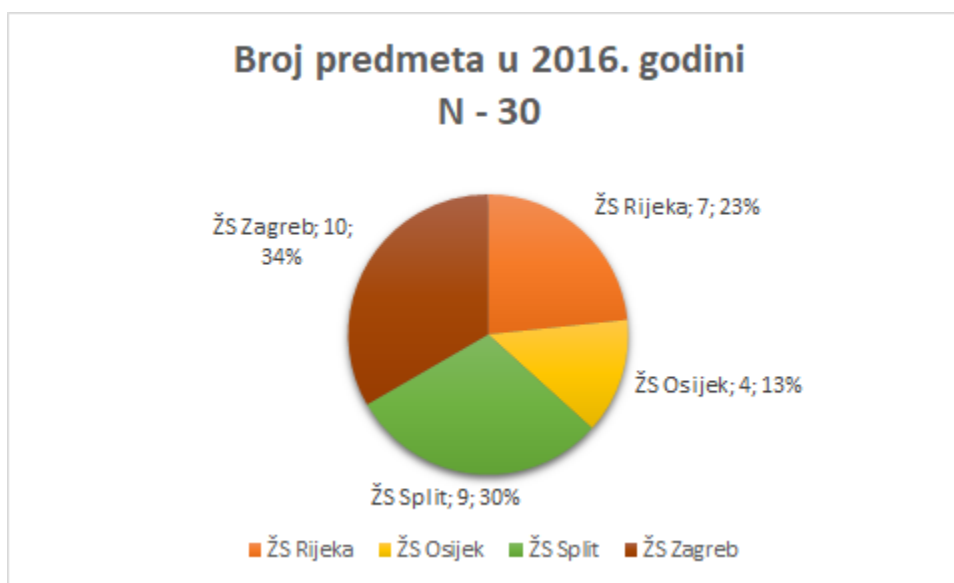
29 Riječ je o kaznenim postupcima protiv osuđenog Velibora Šolaje, optuženog Josipa Mršića i opt. Josipa Krmpotića koji je nepravomoćno osuđen po zapovjednoj odgovornosti.

progona.³⁰

4. PREGLED RADA SPECIJALIZIRANIH SUDOVA ZA RATNE ZLOČINE

Kroz 2016. godinu pravni tim Documente i Centra za mir nastavio je pratiti suđenja za ratne zločine pred nacionalnim sudovima te Haškim tribunalom. Umjesto sustavnog praćenja svih suđenja u predmetima ratnih zločina, uveden je program strateškog praćenja rasprava u kompleksnim predmetima s rasprostranjenim zločinima, brojnim žrtvama i većim brojem svjedoka.

Tako je u **30** predmeta ratnih zločina bilo zakazano **116** ročišta. Pokazatelj je to nedostatka koncentracije glavne rasprave i slabe učestalosti zakazivanja ročišta u predmetima ratnih zločina. Usporedbe radi, aktivnost četiri specijalizirana suda za ratne zločine tijekom 2015. odvijala se kroz 171 zakazano ročište (rasprave, sjednice optužnog vijeća, pripremna ročišta) od kojih je 16 bilo odgođeno.³¹ Takva dinamika održavanja suđenja u javnosti stvara konfuziju i otežava praćenje na što ukazuje tek iznimno medijsko izvještavanje.

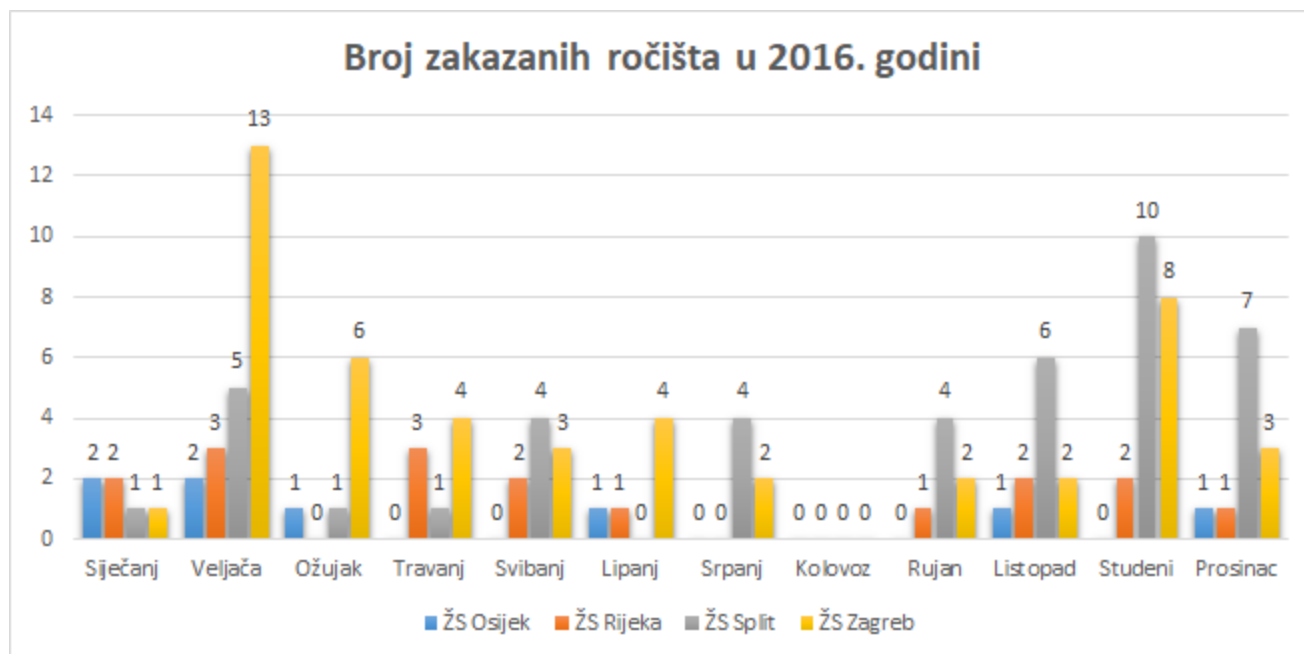

³⁰ Presuda Županijskog suda u Zagrebu, K-Rz-16, od 30.05.2008.

³¹ *Izveštaj o praćenju suđenja za ratne zločine u 2015. godini* ; <https://www.documenta.hr/hr/izvje%C5%A1taj-o-pra%C4%87enju-su%C4%91enja-za-ratne-zlo%C4%8Dine-u-2015.-godini.html>

Najveći broj suđenja odvijao se/odvija se pred Županijskim sudom u Zagrebu, ali je i Županijski sud u Splitu zabilježio porast broja suđenja u usporedbi sa prijašnjim godinama.

Nepravomoćne presude donesene su u 13 predmeta protiv 26 okrivljenika. U odnosu na 21 optuženika doneseno je 9 osuđujućih presuda dok je od optužbe u 4 predmeta oslobođeno 5 optuženika. Suđenja su u 5 ostalih predmeta nastavljena tijekom 2017. godine. Ujedno su u 13 predmeta nakon potvrđivanja optužnica započela suđenja.

Izrečene nepravomoćne presude u odnosu na pripadnost vojnim/redarstvenim postrojbama

U odnosu na 15 pripadnika srpskih postrojbi, dvanaestorici je suđeno u odsutnosti, a doneseno je 7 nepravomoćnih presuda.

Osuđujućim presudama³² obuhvaćeno je 13 pripadnika srpskih postrojbi u 5 predmeta, od kojih su tek dvojica (2) prisustvovala suđenju. U dva kaznena postupka dvojica pripadnika srpskih postrojbi oslobođena su od optužbe, jedan je prisustvovao suđenju, a drugom je suđeno u odsutnosti.

Od 5 donesenih presuda³³ u odnosu na pripadnike hrvatskih postrojbi, donesene su tri (3) osuđujuće presude protiv 7 optuženika, dok su trojica (3) optuženika oslobođena kaznene odgovornosti u dva predmeta (zločin u Gruborima, zločin u Širokom Brijegu). Svima se sudilo u prisutnosti.

Jedan optuženik u odnosu na koga je donesena osuđujuća presuda, pripadnik je narodne obrane Autonomne pokrajine Zapadne Bosne (APZB)³⁴.

Osam presuda za ratne zločine³⁵ iz prijašnjih godina su tijekom 2016. postale pravomoćne, uz uglavnom potvrđene prijašnje osuđujuće presude. Za zločin u Osijeku VSRH svojim je Rješenjem br. I Kž 23/15 od 7. lipnja 2016. godine prihvatio žalbe okrivljenika i žalbe tužiteljstva, ukinuo prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Zagrebu br. K-rz-1/07 od 8. svibnja 2009. godine u cijelosti i predmet uputio prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, kojom su svi okrivljenici bili proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora. Ponovljeno suđenje Branimiru Glavašu i suoptuženicima očekuje se u srpnju 2017.

5. TRENDОВИ

Suđenja u odsutnosti

Trećina postupaka provedena je u odsutnosti optuženika na razini četiri specijalizirana suda. Pred Županijskom sudu u Osijeku svi se postupci provode u odsutnosti optuženika, Županijski sud u Rijeci više od polovice suđenja provodi u odsutnosti optuženika dok je na Županijskom sudu u Zagrebu četvrtina takvih postupaka. Naime, unatoč tome što kazneno djelo ratnog zločina ne zastarijeva, VSRH je iznio gledište u nekim odlukama o suđenju u odsutnosti okrivljenika; da su ratni zločini najpogibelnija kaznena djela, pri čemu način počinjenja kaznenog djela, protek vremena od njegovog počinjenja, interes oštećenih da se u razumnom roku odluči o kaznenoj odgovornosti optuženika, kao i društveni interes da se ovakva djela sankcioniraju, prevladavaju nad pravom prisustvovanja suđenju. Ujedno, sukladno članku 67. stavku 2. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, „Narodne novine“ broj 178/04, DORH je nadležan za stavljanje prijedloga za ustupanje kaznenog progona te kada oni predlože da se optuženom sudi u odsutnosti, može se zaključiti da državno odvjetništvo ne namjerava staviti prijedlog radi ustupa kaznenog progona, te je tako ispunjena i ta pretpostavka iz članka 402. stavka 3. ZKP/08., odnosno, da nije moguće suđenje u stranoj državi.³⁶

32 Zločin u Kopačevu – ŽS Osijek, Zločin u Maji i Svračici – ŽS Zagreb, Zločin u Udbini – ŽS Rijeka, Zločin granatiranjem Splita – ŽS Split, Zločin u Bišćeanovu, pokraj Petrinje – ŽS Zagreb

33 Zločin u Kerestincu – ŽS Zagreb, Zločin u Pakračkoj Poljani – ŽS Zagreb, Zločin u Medačkom Džepu - ŽS Zagreb, Zločin u Gruborima - ŽS Zagreb, Zločin u Širokom Brijegu – ŽS Split

34 Zločin u logoru Drmaljevo, okr. Čazim Behrić, ŽS Rijeka

35 Vidi prikaz pravomoćnih presuda

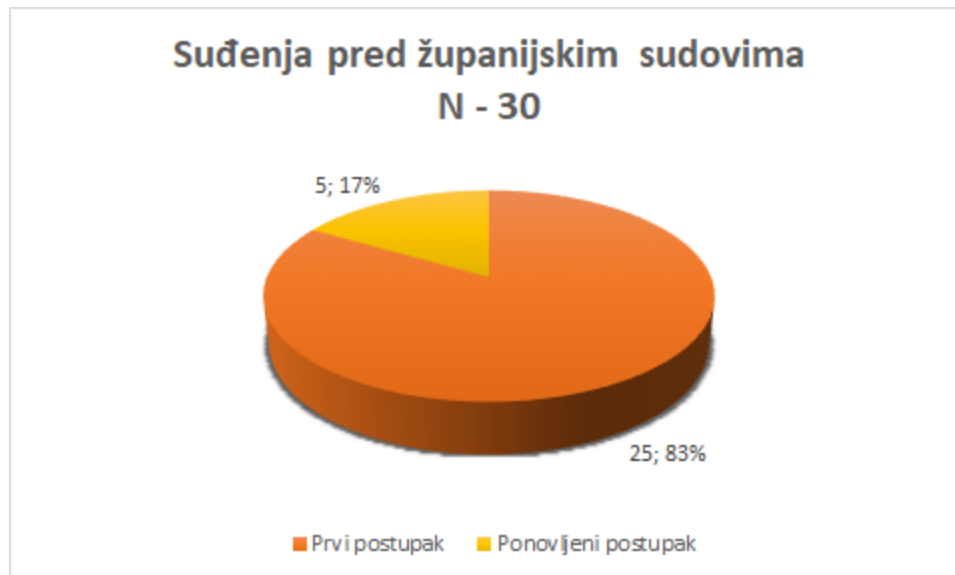
36 VSRH, Rješenje od 24.10.2016, I Kž 583/16-4; <https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionPdf?id=090216ba806d6b89>

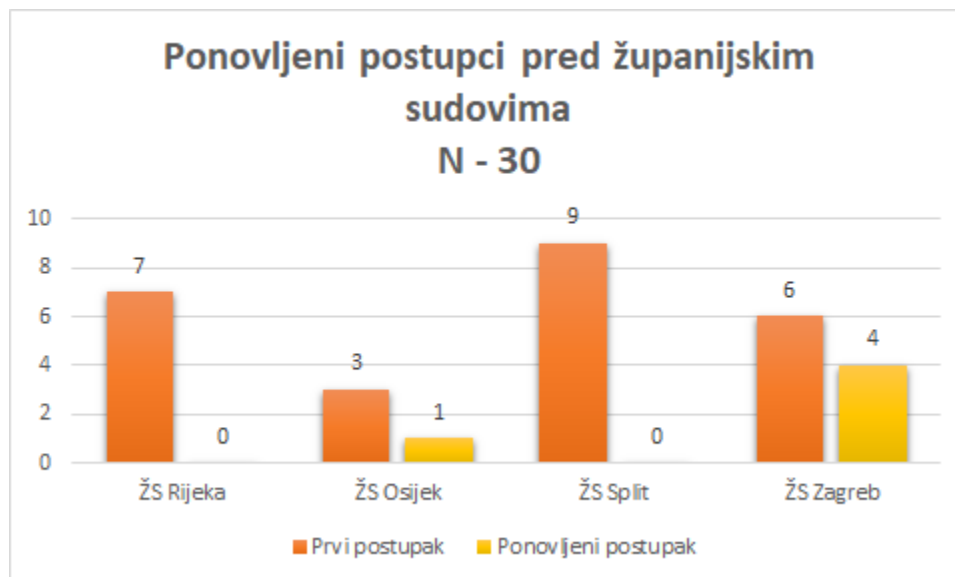
Kao monitori suđenja za ratne zločine, iznova zamjećujemo zamor u svjedočenju osobito kod direktnih ili indirektnih žrtava ratnih zločina te njihovo nerazumijevanje i neprihvatanje suđenja gdje nema okrivljenika i gdje je neizvjesno da li će u slučaju osuđujućih presuda isti ikada služiti dosuđenu kaznu.

Ponavljanje postupaka

Od ukupnog broja monitoriranih postupaka (30) 17% se odnosi na ponovljene postupke. U ovoj kategoriji prednjači Županijski sud u Zagrebu s gotovo više od trećine postupaka koji se višekратно ponavljaju. Neučinkovito se koriste ionako ograničeni resursi sudova. Žrtve se retraumatiziraju.

Zbog višekratnog ponavljanja suđenja opada i interes javnosti.

Umanjivanje kazne zbog utvrđivanja olakotnih okolnosti

U nepravomoćno izrečenim osuđujućim presudama, koje su donesene tijekom 2016. godine uočili smo da su nekima od optuženika, koji su proglašeni krivima i osuđeni, izrečene kazne zatvora ispod zakonskog minimuma. Tako su izrečene, između ostalog, kazne u trajanju od 1 godine i šest mjeseci i dvije godine³⁷, što je ispod zakonskog i sudskog ublažavanja kazne. Izrečena kazna od tri godine je u okvirima zakonskog ublažavanja kazne, ali kada se pogledaju optužbe koje se okrivljeniku stavljaju na teret i za koje je proglašen krivim³⁸ valja pažljivo cijeniti olakotne okolnosti temeljem kojih je izrečena kazna zatvora ispod zakonskog minimuma.

³⁷ Za zločin u konačištu u Gajevoj ulici u Zagrebu i Kerestincu, svi optuženici su proglašeni krivima, a trojici od petorice optuženika izrečena je kazna ispod zakonskog minimuma. Tako je i za zločin u Medačkom Džepu Josip Krmpotić osuđen na 3 godine zatvora, za zločin u Maji i Svrachići Milan Španović osuđen je na 3 godine zatvora.

³⁸ Zločin u Velikoj Kladaši – logor Drmaljevo, opt.Č.B, kome se na teret stavlja zapovjedna odgovornost, ali i direktna, za ubojstva i silovanje.

Najčešće se kao olakotne okolnosti, kojima se opravdava izricanje kazne ispod zakonskog minimuma, navode sudjelovanje u Domovinskom ratu; višebrojna odličja za doprinos pobjedi u Domovinskom ratu; smanjena ubrojjivost. Sudjelovanje u Domovinskom ratu kao olakotna okolnost, po našem mišljenju, ne može biti razlog ublažavanja kazne zbog toga što se okrivljeniku na teret stavlja počinjenje kaznenog djela upravo u Domovinskom ratu.

Dugotrajnost postupaka, bez pravomoćnog epiloga u 2016.

Pratili smo više dugotrajnih postupaka kao npr.;

zločin u Pakračkoj Poljani (2012.- 2017.), zločin u Gruborima (2011. -), zločin u Kerestincu (2012. – 2017.), zločin u Medačkom Džepu (opt. Josip Krmpotić) (lipanj 2013. – 2016.), zločin u Suknovcima i Oklaju (opt. G. Amanović, 2011. - 2016.), zločin u Maji i Svračici (opt. M. Španović, 2009. -), zločin u Tovarniku (opt. M. Stanimirović, 2010. -). Ono što je svim predmetima zajedničko jest nedostatak koncentracije rasprava; iste su održavane bez kontinuiteta, ili se radi o suđenjima koja se višestruko ponavljaju.

Suđenja inicirana uhićenjem ili/i izručenjima

Četiri suđenja tijekom 2016. su inicirana nakon uhićenja/izručenja osumnjičenika/okrivljenika temeljem raspisanih međunarodnih tjeratica.

Dana 08. srpnja 2015. Republici Hrvatskoj je iz Australije izručen Dragan Vasiljković, osumnjičen radi počinjenja ratnih zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika na teritoriju Republike Hrvatske u periodu od 1991. do 1993. Postupak izručenja osumnjičenog Dragana Vasiljkovića trajao je punih 10 godina jer je isti isticao prigovor nemogućnosti provođenja pravičnog suđenja pred sudovima u RH, osobito zbog moguće diskriminacije po nacionalnoj pripadnosti te prigovora objektivnosti i nepristranosti sudova (zločin u Kninskoj tvrđavi).

Zločin na brani Peruća; Umirovljeni srbijanski general Borislav Đukić, optužen za ratni zločin nad civilima u Hrvatskoj devedesetih godina, uhićen je 17. srpnja 2015. u zračnoj luci u Tivtu u Crnoj Gori, a izručen u ožujku 2016. Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je optužnicu br. KT 27/93, od 13. prosinca 1995., kojom je optužilo Ratka Mladića, Milu Novakovića, Borislava Đukića i Milana Koricu da su kao zapovjednici isplanirali i organizirali rušenje brane i hidroelektrane "Peruća", što su 28. siječnja 1993. njima podčinjeni vojnici izvršili postavljanjem i aktiviranjem eksploziva. Zahvaljujući pravovremenoj intervenciji radnika HEP-a, spriječen je, prema optužnici, cilj rušenja brane - potpuno potapanje i dovođenje u opasnost života više od 50.000 stanovnika Sinja, Trilja i Omiša.

Zločin granatiranja Splita; U prosincu 2015. uhićen je Pavle Pantić, bivši zamjenik zapovjednika vojnog kompleksa JNA Lora u Splitu, temeljem tjeralice hrvatskog Interpola, u Crnoj Gori, te u travnju 2016. izručen Republici Hrvatskoj. Ujedno je za zločin u Doljanima uhićen Zvezdan Milašin, u listopadu 2016. na graničnom prijelazu Bačka Palanka-Ilok.

Procesuiranje seksualnog nasilja u ratu pred domaćim pravosudnim tijelima

Tijekom 2016., pratili smo 7 predmeta koji su kao dio činjeničnog opisa ratnog zločina sadržavali silovanje i seksualno zlostavljanje (zločin u logoru Drmaljevo, Zločin u Kopačevu, zločin u Kerestincu, Zločin u Kulinama nad civilima, Zločin u Kulinama nad ratnim zarobljenicima, Zločin u Lori II, Zločin u Doljanima).

Za zločin u Kopačevu je tijekom 2016. godine na Županijskom sudu u Osijeku provedena rasprava i

donesena nepravomoćna osuđujuća presuda u kaznenom postupku za ratni zločin počinjen protiv civilnog stanovništva, izvršen radnjom silovanja.³⁹

U navedenom predmetu uočavamo nekoliko stvari:

- prvostupanjski postupak je proveden u odsutnosti⁴⁰ oba okrivljenika koji su nedostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske
- jedan od okrivljenika već je ranije pravomoćno osuđen za kazneno djelo ratnog zločina počinjenog protiv civilnog stanovništva, gdje je radnja izvršenja također bila silovanje, ali se radi o drugoj žrtvi⁴¹
- okrivljenicima je stavljeno na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120.st.1. OKZ RH
- prvostupanjskom nepravomoćnom presudom⁴² izrečene su kazne zatvora u trajanju od 10 i 9 godina.

U više godišnjih izvještaja o suđenjima za ratne zločine, pisali smo i konstatairali da suđenja «in absentia» nisu praksa Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, kao ni Suda Bosne i Hercegovine, Višeg suda u Beogradu, kao niti stalnog Međunarodnog kaznenog suda.

Izmjenama Zakona o kaznenom postupku (u daljem tekstu ZKP) žrtve kaznenih djela, pa tako i kaznenog djela ratnog zločina, imaju pravo na psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacija ili ustanova za pomoć žrtvama. To je zasigurno iskorak u procesuiranju zločina, prije svega jer žrtvi olakšava snalaženje tijekom sudskog procesa, suočavanje s okrivljenikom (ako je nazočan), te pomaže kod prevladavanja straha, nelagode i stresa.

U konkretnom prvostupanjskom kaznenom postupku provedenom 2016. godine, osim okr. Z.P. optužen je i okr. R.Z., također za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, počinjeno radnjom silovanja, čl.120.st.1. OKZ RH.

Županijsko državno odvjetništvo (u daljem tekstu ŽDO) iz Osijeka podiglo je optužnicu br. K-DO-49/07, od 30. listopada 2007. godine, protiv dva (navedena) optuženika. Žrtva toga zločina je višekratno silovana i zlostavljana. Navedeno kazneno djelo počinjeno je početkom prosinca 1991. godine, za vrijeme privremene okupacije dijela teritorija Republike Hrvatske. Djelo je prijavljeno, nakon čega je Vojni sud u Beogradu proveo kazneni postupak, tijekom koga je okr. Z.P. iznosio obranu, u kojoj je opisao kritični događaj. Nepravomoćnom prvostupanjskom presudom okrivljenici su proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora u trajanju: okr. Z.P. 10 godina, okr. R.Z. 9 godina.

U Godišnjim izvještajima iz ranijih godina problematizirali smo odredbu čl.91st.2.t.22. Kaznenog zakona, u kome je silovanje, kao radnja izvršenja kaznenog djela ratnog zločina. Ukazivali smo na činjenicu da se novelom Kaznenog zakona radnja izvršenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civila, silovanje i seksualno zlostavljanje tretiraju kao lakša radnja. Zapriječena kazna zatvora propisana je u

39 Predmet K-rz-82/07, okr. Z.P. i dr, nepravomoćna presuda od 14. srpnja 2016. godine, kojom su okrivljenici proglašeni krivima i osuđeni ; Z.P. na 10 godina zatvora, R.Z. na 9 godina zatvora.

40 Osim konkretnog predmeta, pred vijećima za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku su tijekom 2016. godine, u još tri kaznena predmeta provedene rasprave zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl.120.st.1. OKZ RH. Svi postupci su vođeni u odsutnosti („in absentia) okrivljenika, koji su nedostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

41 Presuda Okružnog suda u Osijeku br. K-38/93 od 24. rujna 1993. godine, okr. Z.P. osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina

42 Presuda Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku, br. K-rz-82/2007 od 14. srpnja 2016. godine

trajanju od najmanje 3 godine.⁴³

Naime, upozoravali smo, s obzirom na teške posljedice koje trpe žrtve silovanja i seksualnog zlostavljanja kao radnji izvršenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a koje smo čuli u razgovoru sa žrtvama i nazočnošću tijekom rasprava na sudovima, da se ne radi o lakšem načinu izvršenja ovoga kaznenog djela.

S obzirom na upornost u izvršenju djela, kao i brutalnost i bestijalnost, silovanje, seksualno zlostavljanje i porobljavanje, na žrtvi ostavljaju duboke zdravstvene, psihičke i socijalne tragove. Osim toga, upozoravali smo i na praksu MKSJ⁴⁴ u procesuiranju i sankcioniranju počinitelja ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, koji su djela počinili radnjama silovanja ili seksualnog zlostavljanja i porobljavanja. Jedna od poruka koju je MKSJ poslao svojim presudama, osuđujući počinitelje navedenih zlodjela, „je da je moguć učinkovit kazneni progon počinitelja seksualnog nasilja počinjenog u ratnim sukobima. Poruka je to potpore i razumijevanja patnje kroz koje su prošle preživjele žrtve, te stvaranje sigurnog prostora gdje žrtve mogu govoriti o tome što su doživjele“.⁴⁵

6. PREGLED PRAVOMOĆNIH PRESUDA

Zločin u Trpinji

Vrhovni sud Republike Hrvatske svojom presudom br. I-Kž 272/15, od 31 ožujka 2016. godine potvrdio je prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Osijeku br. K-rz-4/14 od 19. prosinca 2014. godine, kojom su svi okrivljenici u predmetu zločina počinjenog u Trpinji proglašeni krivima i osuđeni na zatvorske kazne⁴⁶. U odnosu na dvojicu optuženika kojima su izrečene zatvorske kazne u trajanju od 20 godina zatvora presuda nije postala pravomoćna. Naime, ovim optuženicima stoji na raspolaganju, kao redovan pravni lijek, mogućnost podnošenja žalbe na drugostupanjsku presudu o kojoj Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u trećem stupnju.⁴⁷

Tijekom prvostupanjskog postupka svi okrivljenici su bili nazočni, nalazili su se u istražnom zatvoru.

Žalbe na citiranu prvostupanjsku presudu uložili su svi okrivljenici. Žalbeno vijeće Vrhovnog suda RH odbilo je sve žalbene razloge okrivljenika, pri tome o svakom od razloga detaljno raspravljajući i obrazlažući svoju odluku. Između ostalog, odbijen je i prigovor bitne povrede odredaba kaznenog

43 čl.91.st.2.t.22. Kaznenog zakona NN 125/11, od 7. studenoga 2011. godine, stupio na snagu 1. siječnja 2013. godine, I novela NN 144/12 od 21. prosinca 2012. godine, II novela NN 56/15, od 22. svibnja 2015. godine, ispravak II novela NN 61/15, od 3. lipnja 2015. godine

44 Kazneni predmet protiv okr. Duška Tadića (logor Omarska); kazneni predmet protiv okr. Zdravka Mucića i dr. (logor Čelebić); kazneni predmet protiv okr. Ante Furundžije (Lašvanska dolina); kazneni predmet protiv okr. Dragoljuba Kunarca i dr. (Foča); kazneni predmet protiv okr. Radislava Krstića (Srebrenica) ...

45 Knjiga „Procesuiranje ratnih zločina – jamstvo procesa suočavanja s prošlošću u Hrvatskoj“, izdavač Documenta – centar za suočavanje s prošlošću, tekst „Silovanje i seksualno nasilje kao radnje počinjenja kaznenog djela ratnog zločina“, autorica teksta Veselinka Kastratović, str. 332, odlomak 2

46 Okr. Stevo Pantić 20 godina; okr. Milan Atanacković 20 godina; okr. Milenko Pantić 14 godina; okr. Đoko Stajić 14 godina; okr. Zoran Gajanin 14 godina, okr. Jerko Mičić 14 godina; okr. Zoran Ranković 12 godina; okr. Simo Stević 14 godina; okr. Željko Vukurić 12 godina, okr. Miroslav Kovačević 5 godina

47 Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13,152/14), u čl. 490., protiv drugostupanjske presude predviđa žalbu, iznimno, u samo dva slučaja: 1) ako je drugostupanjski sud izrekao kaznu dugotrajnog zatvora ili potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je izrečena takva kazna ili 2) ako je drugostupanjski sud preinačio prvostupanjsku presudu kojom je optuženik oslobođen optužbe, i izrekao presudu kojom se optuženik proglašava krivim.

postupka koji se odnosi na temeljenje presude na nezakonitom dokazu; proturječnost izreke i nejasni razlozi presude; čitanje ranijih iskaza svjedoka a potom ispitivanja.

Odbijeni su prigovori pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa tako, između ostalog, i tvrdnja da Teritorijalna obrana Trpinje (u daljnjem tekstu TO Trpinja) nije bila paravojna formacija, jer je oformljena po Zakonu o općenarodnoj obrani, koji je bio na snazi sve do 8. listopada 1991. godine; tvrdnja da pojedini okrivljenici nisu obnašali dužnosti u TO Trpinja; tvrdnje pojedinih okrivljenika da nisu sudjelovali u odvođenju i usmrćivanju zatočenih civila; prigovore na iskaze zaštićenih svjedoka.

Prigovori povrede kaznenog zakona također su odbijeni, a odnose se na prigovor da je trebalo primijeniti blaži zakon, u konkretnom slučaju se misli na Kazneni zakon bivše SFRJ, za koji je Vrhovni sud RH utvrdio da nije bio blaži zakon i da se mogao primijeniti (jer je propisivao i smrtnu kaznu).

U odnosu na kaznene sankcije također su odbijeni prigovori svih optuženika, navodeći da je prilikom odmjeravanja kazni prvostupanjski sud pravilno ocijenio olakotne okolnosti na strani okrivljenika, kao i otegotne okolnosti na strani onih okrivljenika za koje su utvrđene (npr. brutalnost u počinjenju djela u odnosu na civile i hrvatske branitelje).

Zločin počinjen u Dalju

Vrhovni sud Republike Hrvatske svojom presudom br. I-Kž 554/15, od 15. veljače 2016. godine potvrdio je prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Osijeku br. K-rz-1/15 od 2. lipnja 2015. godine, kojom su oba okrivljenika u predmetu zločina počinjenog u Dalju proglašeni krivima i osuđeni na bezuvjetne zatvorske kazne.⁴⁸

Tijekom prvostupanjskog postupka okrivljenici su bili prisutni, nalazili su se u istražnom zatvoru.

Na citiranu prvostupanjsku presudu žalbe su uložili ŽDO iz Osijeka i oba okrivljenika putem svojih branitelja.

ŽDO iz Osijeka žalilo se na pogrešno utvrđeno činjenično stanje i odluku o kazni. Okr. Lj.R. putem svoga branitelja žalio se na bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i odluku o kazni. Okr. V.G. putem svojih branitelja žalio se na žalbene razloge.

Vrhovni sud RH odbio je sve žalbene razloge stranaka, detaljno obrazlažući svaki od razloga toga odbijanja.

Presuda i rješenje za zločin počinjen u Tovarniku

Vrhovni sud Republike Hrvatske svojom presudom i rješenjem br. I-Kž 184/13, od 29. veljače 2016. godine djelomično je ukinuo prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Vukovaru br. K-6/01 od 23. travnja 2012. godine u osuđujućem dijelu u odnosu na okrivljenike Miloš Stanimirović, S.S; D.S; D.S; Ž.K. i R.S.⁴⁹ i u oslobađajućem dijelu u odnosu na okr. J.J. za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120.st.1. OKZ RH. U tim dijelovima predmet se vraća na ponovni postupak.

U odnosu na okr. B.M. preinačena je prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela, te se izriče da je taj okrivljenik proglašen krivim za počinjenje kaznenog djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva – ratni zločin iz čl.91.st.2.točka 22. KZ/11.

U odnosu na okr. B.M: preinačena je prvostupanjska presuda u odluci o kaznenoj sankciji, te je taj

48 okr.LJ.R. 10 godina, okr. V.G. 5 godina

49 okr. M.S. 10 godina, okr. S.S. 8 godina, okr. D.S. 6 godina, okr. B.M 8 godina, okr. D.S. 6 godina, okr. Ž.K. 6 godina, okr. R.S. 5 godina

okrivljenik proglašen krivim za kazneno djelo iz čl.91.st.2.točka 22. KZ/11 i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina.

U preostalom dijelu odbijene su i žalbe okr. B.M. i tužiteljstva u cijelosti te je u tom dijelu prvostupanjska presuda postala pravomoćna.

U prvostupanjskom postupku svim okrivljenicima se sudilo in absentia, temeljem čl. 305.st.5 ZKP/97.

Žalbe na prvostupanjsku presudu uložili su ŽDO iz Osijeka i branitelji svih osuđenih okrivljenika.

Tužiteljstvo je uložilo žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na osuđujući dio presude, osim u odnosu na okr. B.M. Žalba je uložena i na oslobađajući dio prvostupanjske presude te na odluku o visini kazne.

Branitelji svih osuđenih okrivljenika uložili su žalbe iz svih žalbenih razloga.

U odnosu na žalbu tužiteljstva Vrhovni sud RH usvojio je prigovor izmjene činjeničnog opisa optuženja koje je napravio prvostupanjski sud. Konkretno, to se odnosi na vrijeme počinjenja djela, prisilno premještanje, deportaciju ili raseljavanje stanovništva, ispuštanje iz činjeničnog opisa prinudnog rada stanovništva, ispuštanje iz činjeničnog opisa radnje pojedinih okrivljenika...

U odnosu na žalbu tužiteljstva na oslobađajući dio prvostupanjske presude za okrivljenike B.J; M.S. i i N.T, Žalbeno vijeće Vrhovnog suda RH odbilo je kao neosnovanu.

Žalbe osuđenih okrivljenika su bespredmetne, s obzirom da je Vrhovni sud RH uvažio žalbene navode tužiteljstva u odnosu na te okrivljenike.

Zločin u Godinjskim Barama, Bosna i Hercegovina

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 10. srpnja 2015. godine opt. Milorad Momić proglašen je krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisanog i kažnjivog po čl. 120. st. 1. OKZ RH te je na temelju te zakonske odredbe osuđen na kaznu zatvora u trajanju od petnaest godina, a u kaznu mu je temeljem odredbe čl. 45. OKZ RH uračunato vrijeme uhićenja i lišenja slobode i vremena provedenog u istražnom zatvoru od 25. kolovoza 2014. godine pa nadalje.

Glavna rasprava u ovom predmetu započela je 25. ožujka 2015. godine, na Županijskom sudu u Osijeku. Milorad Momić, bivši pripadnik paravojne postrojbe "Škorpioni", optužen je da je sudjelovao u ubojstvu šest muškaraca bošnjačke narodnosti iz Srebrenice. Zločin je počinjen u mjestu Godinjske Bare, u srpnju 1995. godine. Hrvatskoj je izručen iz Francuske 2011. Kazneni progon protiv optuženika preuzet od tijela kaznenog progona Republike Srbije, a Francuska je naknadno odobrila pokretanje kaznenog postupka za zločin u Godinjskim Barama. Inicijalno je izručen zbog suđenja u drugom kaznenom postupku, te se pozvao na načelo specijaliteta.

Vrhovni sud presudu prvog stupnja potvrdio je 10. ožujka 2016. nakon održane javne sjednice.⁵⁰

Zločin u Prokljanu i Mandićima

Dana 11. srpnja 2014. proveden je treći (drugi ponovljeni) prvostupanjski postupak pred Županijskim sudom u Splitu. Istoga dana raspravno vijeće donijelo je presudu kojom su okrivljenici Ante Mamić, Jurica Ravlić i Luka Vuko oslobođeni optužbe za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Vrhovni sud potvrdio je oslobađajuću presudu konstatirajući da nema dokaza o tome da bi optuženici zajedno s već pravomoćno osuđenim Božom Bačelićem, počinili predmetno kazneno

50 Presuda Vrhovnog suda, broj I Kž 556/15-7, od 10. 03. 2016.

djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.⁵¹

Prethodni tijek postupka:

Najprije je bila donesena oslobađajuća presuda koja je ukinuta zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-65/03 od 5. travnja 2007. s uputom da se razmotri pitanje supočiniteljstva sve četvorice optuženika na način da bi lišenje života oštećenih civila bio eksces u ponašanju jednog od njih na koji ostali optuženici nisu niti pristali, već bi naknadnim spaljivanjem leševa pružili pomoć počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela i tako prikrili tragove tuđeg kaznenog djela.

Potom je u drugom, ponovljenom suđenju, prvostupanjski sud osudio opt. Bačelića za predmetno kazneno djelo, dok je u odnosu na trojicu ostalih optuženika odbio optužbu za kazneno djelo pomoći počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela zbog nastupa apsolutne zastare kaznenog gonjenja. Ta presuda je, međutim, u odnosu na opt. B. Bačelića preinačena u dijelu odluke o kazni, dok je u odnosu na ostale optuženike, prihvaćanjem njihovih žalbi i žalbe državnog odvjetnika, ukinuta rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-691/13 od 27. ožujka 2014. zbog ostvarene apsolutne bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 9. ZKP/08 tj. zbog prekoračenja optužbe te je predmet vraćen prvostupanjskom sudu s uputom da se temeljem svih do tada utvrđenih činjenica uočena bitna povreda otkloni.

Zločin u Zamlaći i Strugi Banskoj

Dana 30. ožujka 2015., Županijski sud u Zagrebu je optuženika Leonarda Jankovića proglasio krivim za počinjenje ratnog zločina nad civilnim stanovništvom te ratnim zarobljenicima i osudio ga na 10 (deset) godina zatvora. Za kazneno djelo ratnog zločina nad civilnim stanovništvom odmjerenom mu je minimalna, zakonom predviđena, kazna od 5 (pet) godina zatvora dok je za ratni zločin nad zarobljenicima kažnjen sa 7 (sedam) godina zatvora. Optuženik je na temelju tjeralice u siječnju 2014. godine uhićen u Austriji, a u travnju je izručen hrvatskim pravosudnim tijelima. Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisak (Okružnog državnog odvjetništva Sisak broj KT-61/93 od 04. studenog 1994. godine, protiv 35 optuženika) tereti optuženike da su dana 26. srpnja 1991., u selima Zamlaća, Struga i Kozibrod, prethodno pristupivši u paravojne formacije tzv. "Milicije Krajine", svi naoružani teškim naoružanjem ušli u navedena sela te iz njih protjerali isključivo stanovništvo hrvatske nacionalnosti. Vodili su ih ispred sebe kao živi štit, palili i eksplozivnim napravama rušili kuće, a zatim iz vatrenog oružja ničim izazvani ispaljivali hlice na bespomoćno stanovništvo, pri čemu su usmrtili i ozlijedili mnogobrojne civile.

Protiv presude je optuženik po braniteljici podnio žalbu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženik oslobodi od optužbe.

Vrhovni sud u cijelosti je potvrdio prvostupanjsku presudu zaključivši da je izvedenim dokazima na nedvojbena način utvrđeno da je optuženik inkriminiranog dana kao pripadnik naoružanih srpskih paravojskih formacija sudjelovao u napadu na civilno stanovništvo u Zamlaći i Strugi Banskoj koji je za posljedicu imao smrt tri osobe te ranjavanje i nanošenje teških tjelesnih ozljeda šest osoba, ne samo tjerajući civile u živi zid prilikom kretanja kroz sela, nego je jednog civila i osobno tukao.⁵²

51 Odluka Vrhovnog suda broj I Kž 687/14-7, od 10. ožujka 2016.

52 Odluka Vrhovnog suda broj I Kž 315/15-7 od 13. siječnja 2016.

Zločin u Suknovcima i Oklaju

Nakon provedenog ponovljenog postupka na Županijskom sudu u Splitu, optuženik je proglašen krivim i osuđen na osmogodišnju zatvorsku kaznu.

Žaleći se zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja optuženik je negirao učinjena djela, posebno upirući na iskaz jednog od svjedoka o postojanju više osoba istoga imena i prezimena na području na kojem je tempore criminis prebivao smjerajući na mogućnost zamjene identiteta. Prigovorio je nalazu i mišljenju sudskomedicinskog vještaka o upali pluća kao uzroku smrti oštećenika, smatrajući da je proizvoljan te da utvrđenje o optuženikovoju pripadnosti paravojnim snagama tzv. SAO Krajine nema uporišta u izvedenim dokazima.

Vrhovni sud potvrdio je presudu uz obrazloženja da su svi izvedeni dokazi pred prvostupanjskim sudom temeljito i pravilno ocijenjeni.⁵³

Prijašnji postupak:

Na Županijskom sudu u Šibeniku 31. siječnja 2011. godine započela je glavna rasprava u kaznenom predmetu protiv Gorana Amanovića, Hrvatskoj izručenog iz Bosne i Hercegovine, optuženog da je u prominskim selima Suknovcima i Oklaju počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Nakon provedenog dokaznog postupka sud ga je zbog nedostatka dokaza, a primjenjujući načelo in dubio pro reo (sud u dvojbi mora odlučiti u korist okrivljenika) oslobodio optužbe.

Optužnicom ŽDO u Šibeniku podignutom 27. prosinca 2010. okrivljenika se tereti da je od kraja 1991. do 1994. godine u Suknovcima i Oklaju, na tada privremeno okupiranom području Općine Promina, kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi, protivno pravilima međunarodnog prava, fizički zlostavljao i tukao civilno stanovništvo starije životne dobi hrvatske nacionalnosti, uslijed čega je jedan stariji muškarac preminuo. Također, tereti ga se da je jednu stariju žensku civilnu osobu silovao, jednu pokušao silovati, te da je civilima prijetio, zastrašivao ih, terorizirao i pljačkao njihovu imovinu.

Zločin u Podvožiću

Riječ je o postupku protiv Marka Bolića, optuženog za počinjenje kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava protupravnim ubijanjem i ranjavanjem neprijatelja iz čl. 124. st. 1. i 2. OKZ-a RH.

Dana 7. studenoga 2013. presudom Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Karlovcu opt. Marko Bolić proglašen je krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina.

Protiv ove presude žalbu je podnio optuženik po branitelju zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona i bitne povrede odredaba kaznenog postupka, s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao sud drugog stupnja, ukine prvostupanjsku presudu i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje i odlučivanje.

Vrhovni sud je na sjednici održanoj 23. ožujka 2016. nedvojbeno zaključio da su dvojica pripadnika Oružanih snaga RH ubijena vatrenim oružjem i da ih je upravo optuženik likvidirao, što je potkrijepljeno brojnim iskazima svjedoka i drugim materijalnim dokazima izvedenim pred prvostupanjskim sudom te je odbio žalbu optuženika kao neosnovanu i potvrdio prvostupanjsku presudu u cijelosti.⁵⁴

⁵³ Presuda Vrhovnog suda RH, broj I Kž 298/15-6, od 22. ožujka 2016.

⁵⁴ Presuda Vrhovnog suda, broj I Kž 11/14-6, od 22. ožujka 2016.

7. SUSTAV OBEŠTEĆENJA

Godinama zagovaramo novi zakonodavni pristup reparacijama civilnim žrtvama rata, koje su ujedno često i žrtve ratnih zločina. Njihovo nezadovoljstvo kaznenim progonom razvidno je velikim brojem zahtjeva prema Europskom sudom za ljudska prava, gdje su podnositelji srodnici ubijenih i nestalih tijekom rata, a osnova njihovih zahtjeva su povrede čl. 2. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda – pravo na život kroz postupovnu obvezu države članice na provođenje učinkovite istrage. Tijekom 2016., 13 takvih zahtjeva je odbačeno kao nedopušteno jer nisu zadovoljeni formalni uvjeti, najčešće protek roka od 6 mjeseci od zadnje istražne radnje.

Pred nacionalnim sudovima, naknada štete zbog gubitka bliskog srodnika u predmetima tužene Republike Hrvatske, dosuđena je tek u 3 predmeta, ali na temelju pravomoćno utvrđene kaznene odgovornosti pripadnika HV ili redarstvenih snaga. Tijekom svibnja, Općinski sud u Karlovcu dosudio je naknadu štete majci i bratu ubijene djevojčice D. R. (vidi: zločin u karlovačkom naselju Sajevac). Udovicama ubijenih i nestalih žrtava za zločine u Sisku utvrđene u presudi protiv Vladimira Milankovića (vidi: zločin u Sisku). U travnju je Županijski sud u Bjelovaru potvrdio presudu Općinskog suda u Šibeniku srođnicima ubijenog Janka Čakića, za zločin u VRA Oluja. Ujedno je Općinski sud u Sisku odbio zahtjeve za ponavljanje građanskih postupaka za naknadu štete temeljem nove činjenice – pravomoćne osuđujuće presude za ratni zločin, zbog proteka roka, ili zbog zaključka da se radi o već presuđenoj stvari. Srođnici ubijenih/nestalih su svojim aktivnostima, upitima prema brojnim državnim institucijama ali i pokretanjem građanskih odštetnih zahtjeva inicirali kazneni postupak. Njihove građanske tužbe za naknadu štete bile su odbijene zbog zastare ili nedostatka dokaza. Ujedno ih se teretilo da kao stranka koja je izgubila parnicu plate troškove postupka koji su u pojedinim predmetima iznimno visoki i predstavljaju dodatnu kaznu pa i izvor ponovne traumatizacije. Priznanje prava žrtava seksualnog nasilja u ratu te pozitivan reparacijski iskorak u Hrvatskoj tijekom 2016. zasjenio je val negativnih rješenja, ali još više smjena članova Povjerenstva u rujnu. Tijekom studenog 2016. Europska komisija je izdala najnoviji izvještaj (Special Eurobarometer 449 – Gender based Violence) o spolnom nasilju prema kojem velik broj ispitanika u Hrvatskoj silovanje ili seksualno nasilje opravdava ponašanjem ili nekom karakteristikom žrtve.⁵⁵ Zabrinjavajući i porazni rezultati navedenog izvještaja nedvojbeno upućuju na društvenu stigmatizaciju žrtava seksualnog zlostavljanja, koja često dovodi do toga da same žrtve negiraju da su bile seksualno zlostavljane te rijetko prijavljuju seksualno nasilje. Istovremeno, žrtve seksualnog nasilja (u ratu) još uvijek nisu dobile dostatnu zaštitu tijekom kaznenog postupka, psihološku potporu niti adekvatnu pravnu pomoć, što je još jedan od razloga da ni danas nemamo potpune podatke o razmjerima silovanja i seksualnog zlostavljanja tijekom rata.

- Pravila postupka i dokazivanja međunarodnih kaznenih sudova u odnosu na žrtve seksualnog nasilja

Statuti MKSJ-a i MKSR-a te Pravila postupka i dokazivanja su regulirali mjere zaštite svjedoka, osnovali jedinice za žrtve i svjedoke, čiji je mandat pružanje pomoći i potpore žrtvama i svjedocima. Mjere zaštite predviđene u statutima i pravilima uglavnom se odnose na zaštitu tijekom postupka, i to je jedno od njihovih ograničenja. One se mogu kategorizirati kao mjere usmjerene na zaštitu anonimnosti, mjere usmjerene na zaštitu privatnosti (prevencija objavljivanja osobnih podataka žrtava medijima i javnosti); te mjere usmjerene na minimalizaciju traume svjedočenja (mjere kojima se olakšava svjedočenje posebno ranjivih skupina svjedoka.

⁵⁵<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKey/2115>

8. GLOBALNA PRAVDA – PREGLED PRESUDA MKSJ

Vojislav Šešelj nepravomoćno oslobođen optužbe

31/03/2016

Šešelj kao simbol širenja etničke mržnje i ratnohuškačke politike koja je za posljedicu imala protjerivanje desetina tisuća ljudi i ubojstva njih gotovo 905, kao i razaranja cijelih sela i vjerskih objekata, mučenja i silovanja civila i ratnih zarobljenika u Hrvatskoj, BiH i Vojvodini, oslobođen je po svih devet točaka optužnice.

Šešeljev doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu koji se po navodima optužnice ogledao u regrutiranju dobrovoljačkih paravojnih četničkih formacija, planiranju prisilnog osvajanja teritorija u Istočnoj i Zapadnoj Slavoniji te u BiH, prisilnim zatvaranjem nesrba u logore gdje su bili podvrgnuti mučenjima i ubojstvima te zapaljiva i ekstremno nacionalistička retorika i ratna propaganda kojom je poticao na činjenje zločina, za sudsko vijeće suca Antonettija tek je odraz Šešeljeve političke strasti usmjerene ka podizanju morala i legitimna podrška ratnim naporima srpskih paravojnih formacija.

Konfuzna optužnica tužiteljstva, kontinuirane opstrukcije sudskog procesa te neadekvatan procesni kapacitet sudskog vijeća da se takve pojave neutraliziraju, rezultirali su najporaznijom prvostupanjskom presudom Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) do sada.

Vojislav Šešelj tereti se isključivo po osnovu individualne, dakle osobne, a ne i takozvane zapovjedne odgovornosti. Njegova odgovornost se u tri točke optužnice kvalificira kao zločin protiv čovječnosti (čl. 5. Statuta MKSJ), a u šest kao kršenje zakona i običaja ratovanja (1. 3. Statuta MKSJ), dok mu se na teret stavlja učešće u sustavnim i rasprostranjenim napadima na hrvatsko, muslimansko i drugo nesrpsko civilno stanovništvo u Istočnoj i Zapadnoj Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Vojvodini.

Do rujna 1993., a po navodima optužnice, Šešelj je sa znanjem, namjerom i punom sviješću o konsekvencama bio jedan od sudionika u "zajedničkom zločinačkom pothvatu", sa ciljem trajnog i nasilnog uklanjanja nesrpskog stanovništva sa trećine teritorije Hrvatske, iz većeg dijela Bosne i Hercegovine, kao i iz dijelova Vojvodine. Šešeljev doprinos tom zločinačkom pothvatu je, prema optužnici, bio višestruk. Prvo, sudjelovao je u regrutiranju, naoružavanju, opremanju i "usmjeravanju" dragovoljačkih paravojnih formacija poznatih kao "Četnici" ili "Šešeljevci. Drugo, sudjelovao je u "planiranju i pripremi" osvajanja sela u Istočnoj i Zapadnoj Slavoniji i u općinama Zvornik i Bosanski Šamac, kao i u prisilnom transferu nesrpskih stanovnika tih sela ili njihovom zatvaranju u zatočeničke objekte, gdje su bili podvrgnuti mučenjima, ubojstvima i neljudskim uvjetima života. Treća, najznačajnija Šešeljeva kontribucija zajedničkom zločinačkom pothvatu je njegova "zapaljiva" i "ekstremno nacionalistička retorika" i "ratna propaganda" od 1990.-1994. godine.

Radovan Karadžić osuđen na 40 godina zatvora

24/03/2016

Radovan Karadžić je gotovo 13 godina proveo u bijegu. Optužen je u srpnju 1995. i jedan je od najviše rangiranih dužnosnika kojima se sudilo pred Međunarodnim sudom. Karadžiću se na teret stavljaju veoma ozbiljne optužbe. Navodi se da je sudjelovao u "sveobuhvatnom" udruženom zločinačkom pothvatu koji je imao za cilj trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja u Bosni i Hercegovini na koja su bosanski Srbi polagali pravo putem činjenja genocida, progona, istrebljivanja, ubojstava, deportacije i prisilnog premještanja.

Nadalje, sudjelovao je u UZP-u s ciljem pokretanja i provođenja kampanja snajperskog djelovanja i granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je primarni cilj bio širenje terora među njima. Karadžić se temeljem individualne kaznene odgovornosti, kroz koncept udruženog zločinačkog pothvata, tereti za genocid nad bosanskim Muslimanima u Srebrenici. Naposljetku, navodi se da je optuženi sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu uzimanja pripadnika Ujedinjenih nacija kao talaca kako bi se NATO prisilio na suzdržavanje od zračnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba.

Tijekom suđenja koje je trajalo gotovo 5 godina ispitano je 586 svjedoka. Optužba je zahtijevala kaznu doživotnog zatvora, a obrana oslobađajuću presudu.

Županijsko državno odvjetništvo u Požegi je 1999. godine izdalo optužnicu protiv Radovana Karadžića za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva; da je dana 7. kolovoza 1995. kao predsjednik Republike Srpske osobno zapovjedio zrakoplovno raketiranje pograničnog hrvatskog sela Mačkovac, kojom prilikom su dva zrakoplova tipa "Orao" bacila na selo četiri kazetne bombe i četiri rakete te su poginule dvije osobe, ranjeno devet ljudi, uništeno 20 obiteljskih kuća, s gospodarskim objektima, mehanizacijom i stokom. Tijekom zrakoplovnog napada uništena je i lokalna rimokatolička crkva "Sv. Matije".

Potvrđena osuđujuća presuda dvojcu Stanišić/Župljanin

30/06/2016

Žalbeno vijeće potvrdilo je počinjenje zločina u 20 općina BiH te u osam općina ARK (Autonomna regija Krajine) tijekom perioda koje pokriva optužni akt, izvan razumne sumnje. Odbijen je zahtjev obrane koja je zahtijevala obustavu postupka ili ponavljanje suđenja zbog suca raspravnog vijeća, Frederika Harhoffa, koji je zbog pristranosti diskvalificiran iz vijeća koje je provodilo suđenje Vojislavu Šešelju. Usprkos greškama počinjenima u primjeni prava, potvrđena je osuda temeljem koncepta UZP-a.

Odbačene su žalbe optuženika u cijelosti te potvrđene osude na 22-godišnje zatvorske kazne. Podsjetimo, suđenje je započelo u rujnu 2009., a okončano je u lipnju 2012. Osuđujuća presuda, zasnovana prvenstveno na konceptu UZP -a (udruženi zločinački pothvat s ciljem trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva s teritorija planirane srpske države sredstvima koja su obuhvaćala činjenje zločina navedenih u točkama 1 do 10.), kojom su optuženici kao sudionici osuđeni na 22-godišnju zatvorsku kaznu za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja, donesena je u ožujku 2013.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Dokumentiranje sudbine ubijenih i nestalih

- Pozivamo na objavu podataka o imenima i okolnostima stradanja ubijenih. Pozivamo Ministarstvo hrvatskih branitelja da malom prilagodbom programa korištenog za Registar branitelja objavi zbirne podatke o stradalima.

Rasvjetljavanje sudbine svih nestalih u ratu

- Potrebno je ubrzati rasvjetljavanje sudbine nestalih u ratu kroz povećanje učinkovitosti rada, kapaciteta i proračuna Uprave za zatočene i nestale te poboljšanje regionalne suradnje.

Procesuiranje ratnih zločina

- S obzirom na pravo svih žrtava ratnih zločina na utvrđivanje činjenica i okolnosti njihova stradanja te borbu protiv nekažnjivosti, očekujemo učinkovitiji rad policije i DORH-a u

istraživanju, a sudova u nepristranom procesuiranju svih ratnih zločina. Broj neprocesuiranih zločina za koje nije pokrenuta niti istraga, još je uvijek (pre)velik. Potrebna je daljnja revizija optužnica podignutih u ranijem periodu, dodatne istrage te suradnja s članovima obitelji ubijenih.

Razvoj sustava podrške žrtvama i svjedocima

- Sustav podrške koji je zaživio na nekoliko sudova i uvelike humanizirao rad pravosuđa treba poboljšati otvaranjem ureda za pružanje podrške svjedocima i žrtvama kaznenih djela na svim županijskim i općinskim sudovima.
- Smatramo nužnim proširiti sustav podrške i u državno odvjetništvo i policiju.

Odgovornost države i naknade štete

- Vlada Republike Hrvatske treba žurno dopuniti Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja kako bi se Republika Hrvatska odrekla naplate parničnih troškova od svih tužitelja koji su žrtve rata a nisu uspjeli sa zahtjevima za naknadom štete.
- Hrvatski sabor treba usvojiti izmjene i dopune sljedećih zakona kako bi se osigurala obeštećenja za civilne žrtve rata bez obzira na nacionalnost, etničko porijeklo i dr. ukidanjem diskriminatorskih definicija: Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (naknada materijalne štete), Zakon o odgovornosti RH za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata (teret dokazivanja tužitelja, računanje zastarnih rokova) i Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata
- Potrebno je donijeti nacionalni program i zakon o osnivanju fonda za obeštećenje svih civilnih žrtava rata kojim bi se naknada štete uredila u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN-a.

Pristup dokumentaciji značajnoj za suočavanje s prošlošću

- U prijedlogu Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, koji bi trebao biti usvojen ove godine, bilo bi važno predvidjeti rok od 20 godina, umjesto sadašnjih 30 nakon kojih gradivo treba postati dostupno javnosti. To bi javnosti otvorilo i pristup dokumentaciji vezanoj za period do završetka mirne reintegracije. Provedeno javno savjetovanje u vezi prijedloga novog Zakona otkrilo je, od strane stručne javnosti, mnoge manjkavosti, nedostatke i nedorečenosti, koji ne rješavaju probleme navedene kao razlog donošenja novog zakona, već, naročito u pogledu rokova dostupnosti, prijete izazivanjem novih problema u primjeni zakona. U raspravu o paketu zakona koji, uz već spomenuti, uključuje i Zakon o tajnosti podataka, Zakon o zaštiti osobnih podataka, Zakon o pravu na pristup informacijama te relevantne uredbe, treba osim stručnjaka – arhivista, uključiti i stručnjake iz drugih područja i širu javnost jer se pitanje arhiva tiče svih državljana i ostvarivanja njihovih temeljnih prava.

TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH RASPRAVA U POSTUPCIMA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida SIJEČANJ – PROSINAC 2016. GODINE

Praćene javne sjednice pred Vrhovnim sudom u 2016. godine

Br.	Slučaj /stadij postupka / sud	Br. optužnice / zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta/ Vijeće za ratne zločine	Okrivljenik / ci / pripadnost postrojbi	Presuda	Žrtva / ve	Napomene
Vrhovni sud RH								
1.	Zločin u Tovarniku Suđenje je započelo 13. travnja 2010.	Optužnica ŽDO u Vukovaru br.: DO-K-34/00 od 1. veljače 2001., izmijenjena 10. travnja 2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz (čl. 120. st. 1. OKZ RH)	Kž 184/13-6 Vijeće: Ana Garačić, kao predsjednica vijeća te Marina Mrčela, Damir Kos, Miroslav Šovanj i Zdenko Konjić, kao članovi vijeća	Okr. Miloš Stanimirović, Stevan Srđić, Dušan Stupar, Boško Miljković, Dragan Sedlić, Branislav Jerković, Jovo Janjić, Milenko Stojanović, Dušan Dobrić, Đuro Dobrić, Jovan Miljković, Nikola Tintor, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović pripadnici srpskih postrojbi Odsutni	29/2/2016 Pravomoćna je u odnosu na 7 okr. od ukupno 14 okr.	Ubijeni na raznim lokacijama nakon fizičkog zlostavljanja i odvođenja iz stanice milicije: 20 Protupravno zatvoreni i fizički zlostavljeni u stanici milicije: 25 Zarobljeni i ubijeni: 7 Zlostavljeni/privedeni na ispitivanje: 7 Zlostavljeni i protjerani: 9 Opljačkani: 2 Tjerani na prinudni rad: 5	Županijski sud u Vukovaru 23. travnja 2012. objavio je prvostupanjsku presudu kojom je, nakon prekvalifikacije djela na oružanu pobunu, odbijena optužba u odnosu na Dušana Dobrića, Đuru Dobrića i Jovana Miljkovića. Okrivljenici Branislav Jerković, Jovo Janjić, Milenko Stojanović i Nikola Tintor oslobođeni su optužbe. Okrivljenici Miloš Stanimirović, Stevan Srđić, Dušan Stupar, Boško Miljković, Dragan Sedlić, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović proglašeni su krivima i izrečene su im kazne zatvora: M. Stanimiroviću 10 godina, Srđiću 8 godina, Stuparu 6 godina, Miljkoviću 8 godina, Sedliću 6 godina, Krnjajiću 6 godina i R. Stanimiroviću 5 godina. Vrhovni sud 29/2/2016 Djelomično se prihvaća žalba državnog odvjetnika, ukida se pobijana presuda u osuđujućem dijelu u odnosu na optužene M.

								Stanimirovića, optuženog S. Srdića, optuženog D. Sedlića, optuženog D. Stupara, optuženog Ž. Krnjajića i optuženog R. Stanimirovića te u oslobađajućem dijelu u odnosu na optuženog J. Janjića i u tim dijelovima predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kaznenoj sankciji te se optuženi B. Miljković zbog kaznenog djela iz članka 91. stavka 2. točke 22. KZ/11. osuđuje na kaznu zatvora od 8 (osam) godina. U nepobijanom (odbijajućem) dijelu prvostupanjska presuda ostaje neizmijenjena.
2.	Zločin u Prokljanu i Mandićima (ponovljeni postupak) Suđenje je započelo 06. rujna 2013.	Optužnica ŽDO Šibenik br. K-DO-45/01 od 01.03. 2002; proširena 11.05.2007.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH) Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	I Kž 687/14-7 Senka Klarić-Baranović, kao predsjednica vijeća te Ileana Vinja, Marijan Svedrović, Branko Brkić i Vesna Vrbetić, kao članovi vijeća	Okr. Ante Mamić, Luka Vuko i Jurica Ravlić pripadnici HV Okrivljenici, branili se sa slobode	10/03/2016 Potvrđena oslobađajuća presuda	Ubijeni civili: 2 Lišen slobode i ubijena jedna osoba	27.03.2014. VSRH- Potvrđena je oslobađajuća presuda u odnosu na okrivljenike Antu Mamića i Juricu Ravlića. Ukinut je dio presude kojom je odbijena optužba protiv Ante Mamića, Luke Vuko i Jurice Ravlića za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, predmet je u tom dijelu vraćen na ponovni postupak. 10.03.2016. Potvrđena oslobađajuća presuda prvog stupnja.

3.	Zločin u Zamlaći i Strugi Banskoj Suđenje je započelo 04. lipnja 2014.	K-DO-46/12 , od 4. veljače 2015. (KT-61/93 (OJT Sisak), od 4. studenoga 1994.)	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	I Kž 315/15-7 Vesna Vrbetić ,kao predsjednica vijeća te dr. sc. Zdenko Konjić, Dražen Tripalo, Žarko Dundović i Melita Božičević-Grbić, kao članovi vijeća	Opt. Leonard Janković pripadnik srpskih paravojnih snaga Prisutan	13/1/2016 Potvrđena osuđujuća presuda.	Ubijeni civili: 4 5 civila zadobilo teške tjelesne ozljede; zapaljene kuće i gospodarske zgrade u vlasništvu 4 osobe; mještani istjerivani iz kuća i korišteni kao živi štit; Ubijeni ratni zarobljenici: 3	Tijekom rasprave bio u istražnom zatvoru. U siječnju 2014. godine uhićen u Austriji temeljem tjelesne ozljede, u travnju 2014. godine izručen RH. Vrhovni sud potvrdio je osuđujuću presudu u svim aspektima, na sjednici održanoj 13. siječnja 2016. Proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina
4.	Zločin u Trpinji Suđenje je započelo 21. listopada 2014.	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-33/13 od 16.06.2014., izmijenjena 09.12. i 15.12.2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH) Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	I Kž 272/15-7 Dražen Tripalo, kao predsjednik vijeća te Vesna Vrbetić, Žarko Dundović, Zdenko Konjić i Melita Božičević-Grbić, kao članovi vijeća	Okr. Stevo Pantić, Milisav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević, Jerko Mičić Pripadnici srpskih paravojnih i parapolicijskih snaga Tijekom rasprave nalazili se u istražnom zatvoru	31/03/2016 Pravomoćna presuda u odnosu na 8 okr. od 10 okr.	Ubijeni civili rujan/ listopad 1991. godine: 10 Civili ubijeni studeni 1991. godine: 7 teški ranjenici, ubijeni 19. studenog 1991. godine: 7 zlostavljani civili: 14 zlostavljani ratni zarobljenici: 3	19.12.2014. nepravomoćna osuđujuća presuda Stevo Pantić i Milisav Atanacković osuđeni su svaki na 20 godina; Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Gajanin, Simo Stević i Jerko Mičić osuđeni su svaki na 14 godina zatvora; Zoran Ranković i Željko Vuković osuđeni su svaki na 12 godina zatvora; Miroslav Kovačević osuđen je na 5 godina zatvora
5.	Zločin u Godinjskim Barama (Bosna i Hercegovina) Suđenje je započelo 25. ožujka 2015.	K-DO-60/12 od 10. studenoga 2014. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	I Kž 556/15-7 Senka Klarić-Baranović, kao predsjednica vijeća te Branko Brkić, Marijan Svedrović, Ileana Vinja i Vesna Vrbetić, kao članovi vijeća	Opt. Milorad Momić pripadnik srpske paravojne postrojbe „Škorpioni“ Prisutan	10/03/2016 Potvrđena osuđujuća prvostupanjska presuda.	Ubijeni civili: 6	Izručen iz Francuske 2011. zbog kaznenog postupka za ratni zločin u Berku, naknadno je Francuska odobrila izručenje i za postupak za zločin u Godinjskim Barama. Tijekom rasprave

								bio u istražnom zatvoru. Rasprava je započela 25. ožujka 2015. godine. 10/7/2015 Nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.
6.	Zločin u Dalju	K-DO-57/12 od 13. studenoga 2012. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	Kž 554/15-7 Ana Garačić, kao predsjednica vijeća te Damir Kos, Miroslav Šovanj, Marin Mrčela i Melita Božičević-Grbić, kao članovi vijeća	Opt. Ljubinko Radošević i opt. Vojislav Grčić pripadnici srpskih paravojnih formacija Prisutni	15/02/2016 Potvrđena osuđujuća prvostupajnska presuda	Jedna ženska osoba silovana, članovi njezine obitelji zlostavljeni.	Postupak je bio zatvoren za javnost. Tijekom rasprave nalazili se u istražnom zatvoru. Optuženici su 02.06.2015., proglašeni krivima; osuđeni opt. Ljubinko Radošević na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina, opt. Vojislav Grčić na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina
7.	Zločin u Suknovecima i Oklaju (ponovljeni postupak) Suđenje je započelo 31. siječnja 2011.	K-DO-30/06 , od 27. prosinca 2010. ODO u Šibeniku	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	I Kž 298/15-6 Lidija Grubić Radaković, kao predsjednica vijeća te Melita Božičević-Grbić, Ranko Marijan, Damir Kos i Vesna Vrbetić, kao članovi vijeća	Opt. Goran Amanović pripadnik srpskih paravojnih snaga Prisutan	22/03/2016 Potvrđena osuđujuća prvostupajnska presuda	Ubijeni civili: 1 Žrtve silovanja: 1 Žrtva pokušaja silovanja: 1 Zlostavljeni civili: 1	Suđenje pred Županijskim sudom u Šibeniku završilo je oslobađajućom presudom. Javna sjednica na Vrhovnom sudu protiv osuđujuće presude donesene u ponovljenom postupku, održana je 22. ožujka 2016. Nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina.
8.	Zločin u Podvožiću Suđenje je započelo 08. rujna 2011.	ŽDO Karlovac, broj K-DO-33/10 od 18. travnja 2011	Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja (čl. 91 st. 2. toč. 6 KZ)	I Kž 11/14-6 Ranko Marijan, kao predsjednik vijeća te Lidija Grubić Radaković, Melita Božičević-Grbić, Damir Kos i Dražen Tripalo, kao članovi vijeća	Opt. Marko Bolić Pripadnik srpskih postrojbi Brani se sa slobode.	22/03/2016 Potvrđena osuđujuća prvostupajnska presuda	Ubijeni: 2	Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Karlovcu 7. studenoga 2013. proglasilo je krivim opt. Marka Bolića i osudilo ga na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina. Početkom 2013., nakon 2 i pol godine provedene u pritvoru, pritvor protiv njega je ukinut.

Nepravomoćne prvostupanjske presude u 2016. godini

Br.	Slučaj /stadij postupka / sud	Br. optužnice / zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta/ Vijeće za ratne zločine	Okrivljenik / ci / pripadnost postrojbi	Presuda	Žrtva / ve	Napomene
Županijski sud Osijek								
1.	Zločin u Borovu Selu	ŽDO Osijek, K-DO-45/11 od 31.12.2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/2013, predsjednik vijeća sudac Zvonko Vrban	Okr. Radenko Alavanja pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan	23/03/2016 Oslobađajuća presuda	Ubijeno više od 70 civila i hrvatskih vojnika	Nepravomoćna oslobađajuća presuda.
2.	Zločin u Kopačevu	ŽDO Osijek, K-DO-49/07, od 30.10.2007.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-82/2007 sudac predsjednik vijeća Krunoslav Barkić	Okr. Zdravko Pijunović i Ratko Zorić pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan	14/07/2016 Osuđujuća presuda	Silovana 1 civilna žrtva rata	Nepravomoćna osuđujuća presuda (okr. Z. Pijunović osuđen na kaznu zatvora od 10 godina, okr. Ratko Zorić na kaznu zatvora od 9 godina
Županijski sud Rijeka								
3.	Zločin u Velikoj Kladuši – logor Drmaljevo	ŽDO Rijeka, K-DO-4/14 od 29.9.2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-3/14, predsjednik vijeća sudac Saša Cvijetić	Okr. Ćazim Behrić pripadnik NO APBZ Prisutan	21/01/2016 Osuđujuća presuda	Psihički i fizički zlostavljani civili (žene, djeca, trudnice, muškarci starije životne dobi, invalidi), 1 žena silovana	21.1.2016. nepravomoćno proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od 4 godine
4.	Zločin u Udbini	K- DO. 32/12 V od 23. veljače 2015. godine.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.12. st. 1. OKZ RH)	K-rz-4/12 Vijeće za ratne zločine: sutkinja Jesenka Kovačić, predsjednica Vijeća	Okr. Dane Radočaj – Gajota, Nikola Ćuruvija, Đorđe Kosanović, Radoslav Korać, Dragan Galović, Damir Radočaj, Dane Radočaj – Jablan pripadnici srpskih parapolicijskih snaga Odsutni	26/04/2016 Osuđujuća presuda	Ubijeni civili: 2	26. travnja 2016. donesena je osuđujuća presuda u odnosu na prvu petoricu optuženika. Kažnjeni su s 15 (prva dvojica), 12, 10 te 6 godina zatvora. Istom nepravomoćnom presudom Damir Radočaj i Dane Radočaj - Jablan oslobođeni su.

Županijski sud Split									
5.	Zločin u Širokom Brijegu	ŽDO Split, K-DO-45/2013 od 19.1.2015.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-1/15, sudac Slavko Lozina	Okr. Ivan Hrkač pripadnik HVO „Kažnjenička bojna“ Prisutan	17/06/2016 Oslobađajuća presuda	Zatočeno 35 Bošnjaka ratnih zarobljenika, 2 zlostavljana, zatočeno više od 50 Bošnjaka civila, 12 civila zlostavljano	17.6.2016. nepravomoćno oslobođen optužbe. 06.06.2017. održana javna sjednica na Vrhovnom sudu, odluka nam nije poznata.	
6.	Zločin granatiranja Splita		Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-66/94, sudac Slavko Lozina	Okr. Pavle Pantić pripadnik JNA Prisutan	29/12/2016 Osuđujuća presuda	Poginuli civili: 4 Ranjeni civili: 11	Nepravomoćna osuđujuća presuda s kaznom zatvora od 6 godina. Uhićen krajem 2015. godine u Crnoj Gori po tjeratici koju je raspisao splitski Županijski sud 1993. godine i potom 21. travnja ove godine izručen Hrvatskoj.	
Županijski sud Zagreb									
7.	Zločin u Pakračkoj Poljani	ŽDO Zagreb, K-DO-406/10 od 8.6.2011.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/11, sudac Zdravko Majerović	Okr. Tomislav Merčep Pripadnik MUP-a Prisutan	12/05/2016 Osuđujuća presuda	Nesprječavanje ubijanja 43 osobe, nestanak 3 osobe i zlostavljanje 6 osoba	12.5.2016. nepravomoćnom presudom proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci 2.2.2017. Žalbeno Vijeće Vrhovnog suda RH preinačilo je presudu i okrivljeniku izreklo kaznu zatvora od 7 godina	
8.	Zločin u Gruborima	ŽDO Zagreb, K-DO-358/09 od 15.12.2010. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-8/15, sudac Ivan Turudić	Okr. Franjo Drljo, Božo Krajina pripadnici SP MUP RH Prisutni	26/02/2016 Oslobađajuća presuda	Ubijeni civili: 6	U veljači 2016. godine nepravomoćna oslobađajuća presuda.	
9.	Zločin u Medačkom Džepu	ŽDO Zagreb, K-DO-84/12 od 20.12.2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/13, sudac Ratko Ščekić	Okr. Josip Krmpotić pripadnik HV Prisutan	13/10/2016 Osuđujuća presuda	Nesprječavanje ubojstva 4 NN ratna zarobljenika	13.10.2016. nepravomoćno proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od 3 godine.	
10.	Zločin u Maji i Svračici	ŽDO Zagreb, KT-53/93 od 13.8.1993. godine, precizirana 14.3.2013. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-3/15, sudac Zdravko Majerović	Okr. Milan Španović pripadnik srpskih paravojnih snaga	06/04/2016 Osuđujuća presuda	Fizički zlostavljani civili: 1 Spaljeni gospodarski i/ili	6.4.2016. godine nepravomoćno proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od 3 godine	

					Prisutan		stambeni objekti i/ili oduzimate stvari civilima: 11	
11.	Zločin u zatvorima u Gajevoj ulici u Zagrebu i Kerestincu	ŽDO Zagreb, K-DO-384/10 od 18.11.2011.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH	K-rz-5/14, sutkinja Renata Miličević	Okr. Stjepan Klarić, Dražen Pavlović, Viktor Ivančin, Željko Živec, Goran Štrukelj Pripadnici HV-a Prisutni	24/03/2016 Osuđujuća presuda	Mučenje i nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima, silovanje zarobljenica	24.3.2016. godine nepravomoćno proglašeni krivima i osuđeni: Stjepan Klarić 8 godina, Dražen Pavlović 3 godine, Viktor Ivančin 5 godine, Željko Živec 1 godinu i 6 mjeseci, Goran Štrukelj 2 godine. 15.02.2017. Vrhovni sud RH okr. Stjepana Klarića za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika osudio na zatvorsku kaznu od 4 godine i 6 mjeseci, okr. Dražena Pavlovića na 2 godine, okr. Viktora Ivančana 3 godine, Željko Živeca na 2 godine i okr. Gorana Štrukelja na jednu godinu i 5 mjeseci zatvora.
12.	Zločin u selu Borovac	ŽDO Zagreb, K-DO-59/12 od 29.9.2011	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH	K-rz-2/15, sudac Tomislav Juriša	Okr. Mitar Vujaklija pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan	29/03/2016 Oslobođajuća presuda	Ubijeni civili: 1 Zlostavljeni civili: 2	29.03.2016. godine nepravomoćna oslobađajuća presuda u drugom ponovljenom postupku.
13.	Zločin u Bišćanovu pokraj Petrinje	ŽDO Zagreb, 29. prosinca 2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH	K-Rz-1/16, sudac Oliver Mittermayer	Okr. Mile Letica, Mićo Slijepčević pripadnici srpskih paravojnih snaga Odsutni	22/09/2016 Osuđujuća presuda	Ubijeni civili: 1	Nepravomoćna osuđujuća presuda 22. rujna 2016. Mile Letica po zapovjednoj odgovornosti, Mićo Slijepčević kao neposredni počinitelj. Mile Letica osuđen na 3 godine, Mićo Slijepčević 8 godina.

Br.	Slučaj /stadij postupka / sud	Br. optužnice / zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta/ Vijeće za ratne zločine	Okrivljenik / ci / pripadnost postrojbi	Žrtva / ve	Napomene
Županijski sud Osijek							
1.	Zločin u Erdutu	ŽDO Osijek, K-DO-49/07, od 30.10.2007.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-82/2007 sudac Darko Krušlin, predsjednik vijeća	Okr. Zoran Vučićević pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan	Zlostavljeni civili: 2	
2.	Zločin u Vukovaru		Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/2016, sudac Zvonko Vrban	Okr. Zoran Stanković pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan		
Županijski sud Rijeka							
3.	Zločin granatiranja Karlovca	K-DO-2/01 od 23. prosinca 2008. godine.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/12 sudac Saša Cvijetić, predsjednik vijeća	Opt. Nikola Štakor pripadnik srpskih paravojnih snaga Odsutan	Poginuli civili: 1 Teško ozlijeđeni civili: 3 Lakše ozlijeđeni civili: 3 Uništeni i oštećeni stambeni i gospodarski objekti	Presudom Županijskog suda u Karlovcu, od listopada 1999. godine opt. Dragan Kovačić i opt. Nikola Štakor osuđeni su u odsutnosti na kazne zatvora u trajanju od 15 godina za granatiranje Karlovca 1/5/1995. Optužnica u ovom kaznenom postupku odnosi se na granatiranje grada 11. srpnja 1993. Kazneni postupak protiv opt. D. Kovačića u međuvremenu je obustavljen zbog smrti optuženika.
4.	Zločin u Donjem Hrastovcu	ŽDO Rijeka	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-4/13, sutkinja Jasenka Kovačić	Okr. Milorad Božić, Cvijo Baždar pripadnici srpskih paravojnih snaga Odsutni	Ubijeni civili: 3 Ubijeni ratni zarobljenici: 5	U travnju 2017. nepravomoćna osuđujuća presuda Miloradu Božiću, proglašen krivim i osuđen na 20 godina zatvora, dok je Cvijo Baždar oslobođen.
5.	Zločin u Kablarima	ŽDO Rijeka	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/15, sutkinja Ika Šarić	Okr. Marko Carević i Ljuban Linta pripadnici srpskih paravojnih	Ubijeni civili: 1	Prvooptuženik bio u istražnom zatvoru, trenutačno se brani sa slobode. Drugooptuženik je

					snaga 1 prisutan/ 1 odsutan		nedostupan.
6.	Zločin u Vojniću	ŽDO Rijeka od 29. siječnja 2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/14, sutkinja Ika Šarić	Okr. Vladimir Kekić pripadnik srpskih paravojskih snaga Odsutan	Ubijeni civili: 2 Fizičko zlostavljanje civila Uništene kuće i gospodarski objekti.	
7.	Zločin u bjelovarskoj vojarni „Božidar Adžija“	K-DO-70/11 od 17. veljače 2014. godine	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-2/14 Vijeće za ratne zločine: sutkinja Jesenka Kovačić, predsjednica Vijeća	Opt. Jure Šimić predsjednik Kriznog stožera Bjelovara prisutan	Ubijeni zarobljenici: 3	Izvanraspravno saslušani svjedoci u Beogradu u prosincu 2016. godine.
Županijski sud Split							
8.	Zločin nad civilima u Kulinama	K-DO-97/10 30. prosinca 2011. ŽDO Split, Zvonko Ivić, zamjenik ŽDO ST	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	K-rz-1/12 sutkinja Ivona Rupić, predsjednica Vijeća, sudac Neven Cambi i sutkinja Katja Blaće, članica vijeća	Okr. Damir Boršić, Miroslav Periša pripadnici HV Prisutan	Fizički i seksualno zlostavljani civili: 4 od toga 1 žena sustavno silovana te prisiljavana na oralni seks	Optuženici se brane sa slobode. 03.04.2017. nepravomoćna osuđujuća presuda.
9.	Zločin u Kulinama	K-DO-97/10 od 4. ožujka 2011. godine Zvonko Ivić, zamjenik ŽDO u Splitu	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-27/11 Mladen Prvan, predsjednik Vijeća; Spomenka Tonković i Neven Cambi, članovi vijeća	Okr. Tvrтко Pašalić, Željko Maglov, Damir Boršić, Milorad Paić pripadnici satnije 72. bojne VP HV Prisutni	Ratni zarobljenici: 21	Svi optuženici se brane sa slobode. Optužnicom je obuhvaćen 21 oštećenik zarobljen kod Nos Kalika.
10.	Zločin u Lori II	ŽDO Split, K-DO-144/04 od 23.12.2008.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-12/15, sudac Vladimir Živaljić	Okr. Tomislav Duić, Tonči Vrkić, Emilijo Bungur, Ante Gudić, Anđelko Botić Pripadnici HV 2 prisutna/ 3 odsutna	Fizičko, psihičko i seksualno zlostavljanje ratnih zarobljenika: 37 Preminuli ratni zarobljenici: 2	Duić je, nakon 15 godina bijega, u veljači 2016. uhićen. Zatražio obnovu postupka u odnosu na Loru 1 gdje je u odsutnosti pravomoćno osuđen na osmogodišnju zatvorsku kaznu. Opt. Emilio Bungur nakon uhićenja u kolovozu 2015. godine u istražnom je zatvoru. Zatražio je obnovu postupka u odnosu na Loru 1 gdje je u odsutnosti pravomoćno

							osuđen na 6 godina zatvora. Optuženici Tonči Vrkić, Ante Gudić i Anđelko Botić brane se sa slobode. Objedinjeni postupak za Loru I i Loru II započeo je u jesen 2016. Nakon čega je razdvojen postupak protiv Bungura, Botića, Vrkića, Gudića koji su u međuvremenu osuđeni i za zločine u Loru II dok se opt. Tomislavu Duiću i Emiliju Bunguru u odvojenom postupku sudi za zločine počinjene u Loru I i II.
11.	Zločin u Loru I	ŽDO Split, K-DO-144/04 od 23.12.2008. ili KTO-131/02 od 25.3.2002.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-12/15, sudac Vladimir Živaljić	Okr. Emilio Bungur, Tomislav Duić pripadnici HV Prisutan	Fizičko i psihičko zlostavljanje civila Preminuli civili: 2	Objedinjeni postupak za Loru I i Loru II započeo je u jesen 2016. Nakon čega je razdvojen postupak protiv Bungura, Botića, Vrkića, Gudića koji su u međuvremenu osuđeni i za zločine u Loru II dok se opt. Tomislavu Duiću i Emiliju Bunguru u odvojenom postupku sudi za zločine počinjene u Loru I i II.
12.	Zločin rušenja brane Peruća	KT-27/93, od 13. prosinca 1995.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/16, sudac Slavko Lozina	Okr. Borislav Đukić pripadnik JNA Prisutan	Protjerano stanovništvo, uništeni objekti	Izručen iz Crne Gore u ožujku 2016. godine
13.	Zločin u Kninu, Bruška kod Benkovca, Glina	ŽDO Split, K-DO-148/10 od 31.12.2015.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-3/16, sudac Damir Romac	Okr. Dragan Vasiljković pripadnik srpskih paravojskih snaga Prisutan	Ubijena 2 NN pripadnika HV, njemački novinar, 1 NN osoba, zlostavljano 4 civila, 6 ratnih zarobljenika, uništeno 30 kuća i gospodarskih zgrada u vlasništvu 32 osobe	Izručen iz Australije.
14.	Zločin u okolica Gračaca	ŽDO Split. KT-44/92 od 25.2.2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/14, sudac Vladimir Živaljić	Okr. Dejan Milović pripadnik srpskih paravojskih snaga	Fizički zlostavljani civili: 4	05.01.2017. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine.

					Odsutan		
Županijski sud Zagreb							
15.	Zločin u Medačkom Džepu	ŽDO Zagreb, K-DO-84/12	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-7/15, sutkinja Renata Miličević	Okr. Josip Mršić Pripadnik HV Prisutan	Ubijeni civili: 1	06.03.2017. nepravomoćna osuđujuća presuda na kaznu zatvora od 3 godine.
16.	Zločin granatiranja Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog	ŽDO Zagreb, KT-288/95 od 25.5.2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/05, sudac Tomislav Juriša	Okr. Milan Martić, Milan Čeleketić pripadnici srpskih paravojnih snaga Odsutni	Ubijeni civili: 7 Ozlijeđeni civili: 98 , među njima su bila i djeca, materijalna šteta 7.432.678,00 kn	
17.	Zločin u Doljanima	ŽDO-a u Zagrebu, K-DO-200/15 od 30. lipnja 2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	5 K-rz-7/16, sudac Ratko Šćekić	Okr. Zvezdan Milašin pripadnici srpskih paravojnih snaga Prisutan	Zlostavljeni civili: 8 Silovani civili: 1	Uhićen po internoj tjeralici RH, na graničnom prijelazu. 20.01.2017. donesena nepravomoćna oslobađajuća presuda.

TABLIČNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti podignute optužnice

SIJEČANJ – PROSINAC 2016. GODINE

podaci s web stranice ŽDO- a (obavijesti)

Br.	Podignuta optužnica	Broj osumnjičenika	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Okrivljenici	Status okrivljenika	Broj žrtava / status žrtve
ŽDO Rijeka							
1.	15.11.2016	3 državljana Republike Srbije	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	U Ličkom Osiku (tada preimenovan u Teslingrad), jame nazvane Golubinjača 1 i Golubinjača 2 (predio Široke Kule), od 21. kolovoza do 21. listopada 1991. godine	3	Pripadnici Teritorijalne obrane Teslingrad	Ubijeno 17-ero civilnih osoba i ratnih zarobljenika
2.	1.6.2016	1	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. i st. 2 OKZ RH)	Na širem području Općine Slunj, od 25. rujna 1991. do 11. ožujka 1992. godine	1	Pripadnik teritorijalne "Kristinja"	Ubijene 22 osobe Ranjeno 7 uništena i spaljena 2 431 kuća i gospodarski objekti uništena župna crkva u Cetingradu
3.	20.5.2016	4 državljana Republike Srbije	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	U Vojniću, od 22. rujna 1991. do 1. travnja 1994. godine	4	Pripadnici JNA tadašnje	Preminula 4 zatvorenika Zlostavljano: 28 civila i 6 ratnih zarobljenika
ŽDO Split							
4.	1.12.2016	1 državljanin Republike Srbije i Republike Hrvatske	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz (čl. 120. st. 1.. OKZ RH.)	Smilčić (Općina Benkovac), 25./26. studenog 1992. godine	1	Pripadnik pričuvnog sastava milicije Republike Srpske Krajine i 92. motorizirane brigade	Zlostavljano 2 civila

		Opt. je u istražnom zatvoru				Benkovac	
5.	17.10.2016	8	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	Šibensko – kninska županija, od kolovoza 1991. do 4. kolovoza 1995.	8	Pripadnici tadašnje JNA	Ubijeni civili: 118 Silovano 5 žena Pokušaj silovanja 7 žena Protjerano stanovništvo, uništeni objekti
6.	12.5.2016	19 državljana Republike Srbije 1 državljanin BiH 20 nepoznatog državljanstva	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	U Kninu, od lipnja 1991. do kraja prosinca 1993. godine	40		Zlostavljanje civila i ratnih zarobljenika
7.	8.1.2016	1 državljanin Republike Srbije i Australije Opt. je u istražnom zatvoru	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	U Kninu, tijekom lipnja i srpnja 1991. godine	1	Zapovjednik jedinice za posebne namjene u sastavu paravojnih postrojbi SAO Krajine	Ubijeno 2 civila Protjerani civili Uništeni objekti
ŽDO Zagreb							
8.	9.12.2016	29	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika čl. 130. st. 2. OKZ RH.	Voćin, Hum, Krasković i okolica, od sredine srpnja do sredine prosinca 1991. godine	29	Pripadnici paravojnih postrojbi	Ubijeno 47 civila i 3 ratna zarobljenika
9.	1.7.2016	1 državljanin Republike Hrvatske i	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika	U Doljanima, 16. rujna 1991.	1	TO Daruvar	Zlostavljeni civili: 8 Silovana 1 osoba

		Republike Srbije Opt. je u istražnom zatvoru	(čl.122. OKZ RH)				
10.	29.6.2016	2 državljana Republike Srbije	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	Sibić, početkom listopada 1991. godine	2	čete Luščani, Odreda TO Banski Grabovac	Ubijeni civili: 5 Preživio 1 civil
11.	3.6.2016	5 državljana Republike Srbije	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	Kazneno-popravni dom u Glini, od 16. rujna 1991. do 14. ožujka 1992.	5	Pripadnici paravojnih postrojbi	Zlostavljani ratni zarobljenici
12.	3.6.2016	1 državljanin Republike Srbije	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	u Gornjoj Budičini kod Petrinje, 5. srpnja 1991. godine	1	Pripadnik specijalne jedinice ministarstva unutarnjih poslova tzv. "SAO Krajine"	Ubijena 1 civilna osoba Ranjeni civili: 2

TABLIČNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA IZ OSIJEKA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti istrage, dopune i obustave istraga, žalbe
SIJEČANJ - PROSINAC 2016. GODINE

Br.	Broj osumnjičenika	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Tijek postupka	Status okrivljenika	Broj žrtava / status žrtve
ŽDO Osijek						
1.	1 državljanin Republike Hrvatske	Odbačena kaznena prijava	2. svibnja 1991. u Borovu Selu, listopad 1991. godine Tovarnik, 18. listopada 1991. u Lovasu	29/9/2016	ŽDO u Osijeku je na osnovi članka 206. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku odbacilo kaznenu prijavu Karoline Vidović Krišto i Josipa Jurčevića protiv hrvatskog državljanina Vojislava Stanimirovića (1953.) zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz članka 121. u vezi s člankom 20. OKZ-a RH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120.	

					stavka 1. OKZ-a RH.	
2.	1 državljanin Republike Hrvatske	Osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. KZ-a RH, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. u vezi s čl. 28. st. 2. KZ-a RH te ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. KZ-a RH u vezi s čl. 28. st. 2. KZ-a RH, sve uz primjenu čl. 43. KZ-a RH	od 8. lipnja do 22. prosinca 1993., u logoru u Gabeli kod Čapljine	25/5/2016		
ŽDO Split						
3.	1	Osnovane sumnje na počinjenje kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st. 1. OKZ RH	na području Zadarske županije, 25. studenog 1992.	3/8/2016	Nakon ispitivanja okrivljenika, ŽDO u Splitu je predložilo sucu istrage Županijskog suda u Splitu da se protiv okrivljenika odredi istražni zatvor temeljem odredbe članka 123. stavak 1. točka 1. Zakona o kaznenom postupku s obzirom da postoje osobite okolnosti koje upućuju na opasnost da bi okrivljenik boravkom na slobodi napustio teritorij Republike Hrvatske i time postao nedostupan tijelima kaznenog postupka (okrivljenik je državljanin Republike Srbije i Republike Hrvatske, na području Republike Hrvatske nema prijavljeno prebivalište ni boravište). Sudac istrage Županijskog suda u Splitu prihvatio je prijedlog ovog državnog odvjetništva i protiv okrivljenika odredio istražni zatvor.	Zlostavljano 2 civila
4.	1 državljanin Republike Srbije	Osnovane sumnje na počinjenje kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st. 1. i st. 22. OKZ RH		9/3/2016	provedena dokazna radnja njegova prvog ispitivanja zbog postojanja osnovane sumnje u počinjenje kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. i 2. OKZRH.	
ŽDO Zagreb						

5.	1 državljanin Republike Hrvatske	žalba na prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Zagrebu	Zagreb i Pakračka Poljana , od 8. listopada do sredine prosinca 1991. godine	21/9/2016		
6.	5 državljana Republike Hrvatske	žalba na presudu Županijskog suda u Zagrebu kojom su petorica hrvatskih državljana (1957., 1965., 1952., 1968. i 1967.) proglašeni krivima	Zagreb i Kerestinec , od prosinca 1991. do 25. svibnja 1992.	14/6/2016		
7.	7 državljana Republike Srbije 2 državljana BiH 1 nepoznato državljanstvo	osnovane sumnje na počinjenje dva kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH	Kostrići, 15. studenog 1991. godine	17/3/2016	Sudac istrage Županijskog suda u Zagrebu je prihvatio prijedlog ovog državnog odvjetništva i protiv desetorice okrivljenika odredio istražni zatvor zbog osobitih okolnosti koje upućuju da će se okrivljenici boravkom na slobodi kriti i neće biti dostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske kao i postojanja posebno teških okolnosti počinjenja djela (članak 123. stavak 1. toč. 1. i 4. ZKP-a)	Ubijeni civili: 15
8.	1	žalba protiv rješenja optužnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu kojim je istražni zatvor protiv jedanaestookrivljenika zamijenjen jamstvom u iznosu od 500.000,00 kuna u nekretninama	sredinom listopada 1991. godine u Glinskom Novom Selu	3/2/2016	U žalbi je predloženo da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati sudu prvoga stupnja na ponovno odlučivanje odnosno da se pobijano rješenje preinači na način da se jedanaestookrivljeniku odredi istražni zatvor temeljem zakonske osnove iz članka 123. stavak 1. točka 4. ZKP-a.	ubojstvo 31 civila
9.	2 državljana Republike Hrvatske	Obustava istrage	Ramljani	7/1/2016	rješenje o obustavi istrage protiv dvojice hrvatskih državljana (1963. i 1963.) zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i to protiv prvoosumnjčenika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH, te protiv drugoosumnjčenika zbog kaznenog djela ratnog zločina iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH u vezi članka 28. stavak 2. OKZ-a RH. (7. 1. 2016.)	

DODACI

BRANIMIR GLAVAŠ – ključne činjenice i kontroverze kaznenog postupka

Autorica: Jelena Dokić Jović, Documenta

Kazneni postupak obilježili su teški pritisci na svjedoke, zakašnjelo postupanje institucija kaznenog progona i najvišeg ustavnog tijela Republike Hrvatske te nepoštivanje neovisnosti sudstva, od strane Hrvatskog sabora, ali i suradnja s pravosudnim tijelima Republike Srbije i Bosne i Hercegovine.

Dana 8. svibnja 2009. objavljena je presuda kojom su optuženici proglašeni krivima za ratni zločin počinjen nad osječkim civilima 1991. godine. Prvostupanjskom presudom je utvrđeno da su optuženici kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, ovisno o svojoj ulozi, naređivali, odnosno civile neposredno uhićivali, zatvarali, mučili, vezivali samoljepljivom trakom i dovodili do rijeke Drave gdje bi ih hicima u glavu usmrćivali. Brutalnost i bezobzirnost naročito je izražena u zlostavljanju oštećenog Čedomira Vučkovića, u garažama tadašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu. On je nakon višesatnog premlaćivanja bio prinuđen na ispijanje kiseline istočene iz akumulatora. Navedene protupravne radnje poduzimane su u svrhu zastrašivanja i odmazde, a gotovo sve žrtve bile su srpske nacionalnosti.⁵⁶

Branimir Glavaš prvi je saborski zastupnik optužen i osuđen za ratni zločin. Punih 17 godina bio je u samom vrhu državnih i vojnih struktura, ratni zapovjednik Osijeka, zastupnik, nekadašnji župan i suradnik predsjednika Tuđmana, ali i bivšeg predsjednika HDZ-a i premijera Ive Sanadera, sve do razlaza. Njegov politički utjecaj bio je evidentan i tijekom trajanja kaznenog postupka.

Dok su ostali optuženici/optuženica žalbeni postupak pred Vrhovnim sudom RH čekali u pritvoru,⁵⁷ prvooptuženi Glavaš je, zahvaljujući zlouporabi instituta dvojnog državljanstva izbjegavao lišenje slobode, nakon što je prvostupanjskom odlukom, kako je naprijed navedeno, oglašen krivim i osuđen na zatvorsku kaznu.⁵⁸

56 I-optuženom Branimiru Glavašu za kazneno djelo iz točke 1. presude, počinjeno nečinjenjem, utvrđena je kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, a za kazneno djelo iz točke 2. presude kazna zatvora u trajanju od 8 (osam) godina, pa mu je primjenom odredbi o stjecaju izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 10 (deset) godina. Ostali optuženici za kazneno djelo navedeno u točki 2. presude osuđeni su na kazne zatvora u trajanju od: II-opt. Ivica Krnjak 8 (osam) godina, III-opt. Gordana Getoš-Magdić od 7 (sedam) godina, a V-opt. Dino Kontić, VI-opt. Tihomir Valentić i VII-opt. Zdravko Dragić od po 5 (pet) godina. Sud je izmijenio i uskladio činjenične opise sukladno rezultatima dokaznog postupka, tako da su iz konstrukcije produljenog kaznenog djela izostavljene inkriminacije koje nisu dokazane (ubojstvo Đorđa Petkovića za koje se teretilo prvooptuženog Glavaša, kao i ubojstvo Jovana Grubića za koje su terećeni prvooptuženi Glavaš i drugi optuženici). Nakon što je iz činjeničnog opisa izostavljena inkriminacija iz točke 2.a optužnice (ubojstvo Đorđa Petkovića) u pogledu ostalih inkriminiranih događaja – ubojstva Branka Lovrića, Alije Šabanovića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuće, NN ženske osobe i pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, za koja su optuženici iz tehničkih razloga terećeni u dvije točke optužnice, s obzirom da se radi o jednom događaju u kojem su sudjelovali svi optuženici, sud je spojio činjenične opise iz točke 2. i 3. optužnog akta.

57 Odredba čl. 102. st. 4. ZKP-a propisuje obligatorni pritvor protiv okrivljenika kojima su izrečene kazne zatvora od pet godina ili teže kazne.

58 Opt. Glavaš nije prisustvovao objavi prvostupanjske presude Županijskog suda u Zagrebu. Odlukom saborskog Mandatno-imunitetnog povjerenstva imunitet u odnosu na pritvaranje mu je ukinut tek tri dana nakon izricanja presude, što mu je dalo dovoljno vremena da mirno napusti zemlju i pređe u BiH čije je državljanstvo uspio ishoditi u prosincu 2008. godine. Čl. 6. Zakona o državljanstvu regulirano je stjecanje bosansko-hercegovačkog državljanstva porijeklom. Za

Prizivno vijeće Suda Bosne i Hercegovine odbacilo je žalbu Hrvatske na odluku prvostupanjskog vijeća istoga suda kojom je odbijen zahtjev za izručenje opt. Branimira Glavaša.⁵⁹

Na Hrvatskom saboru nedvojbeno leži najveća odgovornost za Glavašev bijeg od pravde. Kršeći princip vladavine prava, ali i trodiobe vlasti, Hrvatski sabor je svojom odlukom temeljenom na, najblaže rečeno, pogrešnom tumačenju Ustava RH, onemogućio pravosudnim tijelima da samostalno i nepristrano odlučuju o određivanju pritvora protiv Branimira Glavaša te se on od 11. siječnja 2008. (utvrđivanjem zastupničkog mandata na konstituirajućoj sjednici Hrvatskog sabora) brani sa slobode.

Ovakvom se odlukom Hrvatski sabor narugao sudstvu čija se neovisnost smatra imperativom svake civilizirane, moderne, demokratske i nadasve pravne države, utemeljene na zaštiti i poštivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda.⁶⁰

Slučaj Glavaš u fokus je stavio i problematiku nemogućnosti izručenja vlastitih državljana između država nastalih raspadom nekadašnje SFRJ, koji dvojna državljanstva sve češće zlorabe za izbjegavanje kaznene odgovornosti za teška kaznena djela ratnih zločina i organiziranog kriminala. Naime, zbog ustavne zabrane ekstradicije, Republika Hrvatska do izmjene Ustava i ulaska u EU, odnosno sklapanja bilateralnih ugovora o izručenju s drugim državama, nije u mogućnosti izručivati vlastite državljanje. Ulaskom u EU stupa na snagu *Europski uhidbeni nalog*, reguliran Zakonom o pravnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije kojim izvan dometa primjene ostaju zemlje u susjedstvu. Ustavom RH zadržana je generalna zabrana izručenja, kao značajka državljanstva, ali je ekstradicija dozvoljena u iznimnim slučajevima kad je tražena „u skladu s međunarodnim ugovorom ili pravnim poretom EU-a“.⁶¹

U ovom kaznenom predmetu vođene su dvije istrage, jedna pred Županijskim sudom u Osijeku i druga pred Županijskim sudom u Zagrebu, i to za likvidacije civilnih osoba na Dravi te za dovođenja i zlostavljanja civila u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu dana 30. rujna 2008. godine sudu je dostavilo novu, objedinjenu optužnicu broj K-DO-105/06 protiv I-opt. Glavaša, II-opt. Krnjaka, III-opt. Getoš Magdić, V-opt. Kontića, VI-opt. Valentića i VII-opt. Dragića.⁶²

stjecanje državljanstva relevantno je da su oba roditelja u vrijeme rođenja djeteta bili državljani BiH bez obzira na mjesto rođenja djeteta.

59 Sud BiH prvotno je razmatrao zahtjev Hrvatske za izručenjem opt. Glavaša u lipnju i tada ga je odbio. Prizivno vijeće 26. listopada je potvrdilo kako Glavaš ne može biti izručen jer je nedvojbeno utvrđeno da je on državljanin BiH s prebivalištem u Ljubuškom. Zabrana ekstradicije vlastitih državljana utvrđena je Zakonom o kaznenom postupku BiH.

60 Prvooptuženi Glavaš je 8. studenoga 2007. stupio u štrajk glađu, koji je prekinuo nakon što mu je pritvor ukinut. Po mišljenju tima medicinskih vještaka bio je procesno sposoban. Pritvor je ukinut odlukom izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu 11. siječnja 2008., jer je optuženik utvrđivanjem zastupničkog mandata na konstituirajućoj sjednici Hrvatskog sabora stekao imunitet sukladno čl. 75. st. 1. i 3. Ustava RH i čl. 23. do 28. Poslovnika Hrvatskog sabora. Sabor je većinom glasova donio odluku da za vrijeme trajanja zastupničkog mandata uskraćuje odobrenje za pritvaranje zastupnika Glavaša. Vijeće Vrhovnog suda RH je 17. siječnja 2008. odbilo žalbu državnog odvjetnika protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 11. siječnja 2008. te je rješenje o ukidanju pritvora postalo pravomoćno.

61 Ustav Republike Hrvatske u čl. 9. st. 2. propisuje da državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi.

62 Prvooptuženika se i izmijenjenom optužnicom tereti po dvije osnove: kao nalogodavca zločina i odgovornu osobu koja zločine nije spriječila. Stavljeno mu je na teret propuštanje poduzimanja mjera radi sprečavanja nezakonitih postupanja pripadnika njemu podređene postrojbe tzv. „Prištapske čete“, Branimirove osječke bojne“ itd. prema civilnom pučanstvu, poglavito srpske nacionalnosti, te izdavanje zapovijedi da se civilne osobe neovlašteno lišavaju slobode, zatvaraju, zlostavljaju i usmrćuju. Izmijenjenom i objedinjenom optužnicom prvooptuženik se više nije teretio za osobno sudjelovanje u zlostavljanju dvojice nepoznatih civila zatvorenih u jednoj od garaža pri SNO-u niti za zlostavljanje Smilje, Rajka i

Optužnica je pročitana na glavnoj raspravi 4. studenog 2008. godine, koja je počela iznova.⁶³

Kazneni postupak, koji karakterizira dugotrajan dokazni postupak, postupovno je korektno proveden. Nakon zakašnjelih predistražnih radnji⁶⁴, prva tzv. zagrebačka istraga započela je nakon tri godine. Samo tijekom dokaznog postupka na glavnoj raspravi ispitano je 97 svjedoka, dok broj održanih ročišta prelazi 120.

Valja istaknuti da je dokazivanje činjenica koje je sud smatrao važnim za pravilno presuđenje bilo iznimno teško, prvenstveno jer je zbog neadekvatne reakcije državnih tijela u vrijeme kada su se ubojstva događala ostalo malo stvarnih (tzv. materijalnih) dokaza⁶⁵, a potom i zbog zakašnjelog postupanja tijela kaznenog progona.⁶⁶

Dokazni postupak se upravo zbog toga temeljio na verbalnim iskazima. Stoga i ne čudi činjenica da su tijekom kaznenog postupka posebno teški bili pritisci na svjedoke.⁶⁷ Najsadržajniji i najuvjerljiviji dokazi došli su od strane zaštićenih svjedoka i svjedoka koji su tražili isključenje javnosti.

Već je kao ključni prijepor apostrofirana direktna intervencija Hrvatskog sabora u prvostupajski

Snežane Berić u prostorijama SNO-a 06. rujna 1991. godine. Izmijenjenom i objedinjenom optužnicom nepoznati pripadnici Samostalne uskočke satnije (SUS) više se nisu teretili za uhićenje i usmrćivanje Petra Ladnjuka, Milenka Stanara i nepoznate muške osobe.

63 Glavna rasprava počela je iznova 05. studenoga 2007., zbog izmjene dopunske članice Vijeća, te 04. studenoga 2008., zbog odgode koja je trajala duže od dva mjeseca. Dokazni postupak u iznova započetoj glavnoj raspravi je već nakon pet održanih ročišta, 14. studenoga 2008. godine, dostigao fazu dokaznog postupka prijašnje glavne rasprave od 07. srpnja 2008. godine.

64 Govežu kriminalističku obradu o stradanju srpskih civila u Osijeku 1991. i 1992., koja je rezultirala i podnošenjem odgovarajućih kaznenih prijava, vodio je Vladimir Faber, u tu svrhu 2005. godine imenovan načelnikom Policijske uprave Osječko-baranjske.

65 Zapisnik o uvidaju sačinjen nakon ubojstva Čedomira Vučkovića u dvorištu SNO-a sadrži cijeli niz propusta i netočnih konstatacija. Puška koju je oštećenik navodno imao kod sebe nije izuzeta, sa mjesta događaja istražni sudac nije izuzeo oružje iz kojeg je pucano na Čedomira Vučkovića niti čahure koje su se morale naći nakon pucanja, a utvrdio je da je na lešu vidljivo više prostrijelnih rana glave, iako oštećenik uopće nije zadobio prostrijelnu ranu glave. Istražni sudac Mladen Filipović nije naložio izuzimanje parafinskih rukavica od osoba koje bi ulazile u krug osoba koje su pucale u oštećenog, a naložio je da se prostrijelne rane na tijelu utvrde samo vanjskim pregledom.

66 Kazneni postupak je pokrenut četrnaest godina nakon počinjenja zločina, u srpnju 2005. godine. Po našim saznanjima, do tada nije učinjen nikakav potez u smjeru pokretanja istražnog postupka. O zločinima se u javnosti progovorilo zahvaljujući novinaru Dragi Hedlu te javnim iskazima pojedinaca koji su i sami sudjelovali u nedozvoljenim radnjama. U vrijeme kada su pokrenute ozbiljne predistražne i istražne radnje prvooptuženik je bio zastupnik u Hrvatskom saboru, ali disident svoje matične stranke (vladajućeg HDZ-a), te je od samog početka kaznenog postupka svoju obranu u javnosti, a kasnije i u sudskom procesu, temeljio na tvrdnji da se radi o politički montiranom procesu. Osim zastupničkog statusa koji mu daje imunitet, političke moći i utjecaja na lokalne medije, što je sve koristio i koristi u svojoj obrani, nesankcionirano je kršio pritvorska pravila snimajući u pritvoru predizborni video spot.

67 Najeklatantniji primjer kršenja Zakona o kaznenom postupku je objavljivanje tajnih svjedočenja, odnosno iskaza koji su dani na sjednicama s kojih je bila isključena javnost. U navedenim slučajevima ne samo što je prekršena odluka Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, već je iskazano nepoštivanje suda, jer se objavljivanjem dijela iskaza ili njegovim parafraziranjem iskaz čini dostupan javnosti, ignorira se odluka Vijeća, pokazuje se samovolja i nepoštivanje pozitivnih propisa Republike Hrvatske, na kojima je temeljena odluka Vijeća o isključenju javnosti. Posredno se utječe na konkretnog svjedoka, kao i na svjedoke koji će svoj iskaz tek dati. S obzirom na to da je iznošenje podataka s djela glavne rasprave, s koje je prethodno bila isključena javnost, kazneno djelo za koje je predviđena kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine (čl. 351.), državno odvjetništvo je reagiralo u okviru svojih ovlasti. Odvjetnik Krešimir Krsnik, branitelj trećooptuženice, za odavanje iskaza pravomoćno je osuđen na uvjetnu kaznu zatvora.

postupak. Donoseći političku odluku o tome treba li prvooptuženik u kaznenom postupku za ratni zločin biti u pritvoru ili ne, Hrvatski sabor tu odluku nije prepustio pravosuđu. Svjedocima je poslana vrlo jasna poruka da prvooptuženik ima snažnu, za njih prijeteću političku moć utjecaja na proces te da nema smisla izlagati se svjedočenjem.⁶⁸

Nadalje, temeljem odluke Ustavnog suda RH iz pritvora je tijekom suđenja pušteno četvero optuženih, a pozivajući se na tu odluku Županijski sud u Zagrebu je dan kasnije iz pritvora pustio i preostalu dvojicu optuženika.

Od započinjanja glavne rasprave 15. listopada 2007. zabilježene su brojne situacije pritisaka na svjedoke. Više je svjedoka iskazivalo da su izvrgnuti prijetnjama, neki su tražili zaštitu, bilo je situacija u kojima nisu bili zaštićeni od pritiska branitelja, ali i optuženika.⁶⁹

Predsjednik Vijeća, sudac Željko Horvatić, je postupak vodio u skladu sa zakonom i uz uvažavanje dostojanstva žrtava. Primjenjivane su odredbe ZKP-a o posebnom načinu sudjelovanja i ispitivanja zaštićenih svjedoka u postupku, odredbe Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ s izmjenama i dopunama te odredbe Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Korištena je međunarodna pravna pomoć pri izvođenju dokaza saslušanjem svjedoka u Srbiji.

Prvostupanjski sud je neprijeporno utvrdio da je opt. Glavaš i pokraj Nikole Jamana, kao formalnog zapovjednika, imao stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na tzv. Zaštitnu četvu.⁷⁰ Akcija na Tenjski Antunovac zorni je primjer da je prvooptuženik imao efektivnu zapovjednu moć u odnosu na tzv. Zaštitnu četvu, odnosno da je i prije nego što je 02. studenog 1991. formalno ušao u vojnu hijerarhiju imao prerogative zapovjednika u odnosu na navedenu postrojbu.⁷¹

Osim što je stvarno zapovijedao tzv. Zaštitnom četom, prvoptuženik je imao i stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na tajnu grupu koja se nalazila u sastavu postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene pri Operativnoj zoni Osijek⁷² te je tako u SUS-u postojala dvostruka linija zapovijedanja, i to jedna

68 Pravni se prijepori saborske odluke mogu pronaći u činjenici da se radilo o sudskom postupku koji se nalazio u fazi glavne rasprave i za koji je Hrvatski sabor već prethodno donio odluku o ukidanju imuniteta; obrazloženje odluke bilo je da „treba omogućiti optuženiku obranu sa slobode jer to ne može utjecati na ishod postupka“; pitanje tumačenja čl. 75. st. 2. Ustava RH o primjeni instituta zastupničkog imuniteta, odnosno čl. 75. st. 3. Ustava RH i usklađenosti Poslovnika Sabora RH s navedenim člancima.

69Odvjetnik Ante Madunić, branitelj prvooptuženog Glavaša, tijekom ročišta glavne rasprave koja su održana 13.-15. veljače 2008., fotografirao je svjedoke mobitelom, dok je drugooptuženik pokušao svjedoku Vladi Frketiću dostaviti zapisnik sa glavne rasprave kako bi ovaj svoj iskaz uskladio s iskazima svjedoka čija su svjedočenja zabilježena u nuđenom zapisniku.

70 Okosnica dokaznog postupka bila je usmjerena na obranu/demantiranje navoda optužnog akta da je prvooptuženik bio zapovjednik tzv. Zaštitne čete. Tužiteljstvo nastoji dokazati da je usprkos izvedenim materijalnim dokazima u kojima je Nikola Jaman naveden kao formalni zapovjednik, prvooptuženik zapovijedao pripadnicima navedene čete u ključnim akcijama vojnog karaktera, iako je bio izvan regularnog zapovjednog lanca. Ovo se, dakako, odnosi na razdoblje do 7. prosinca 1991. godine, kada je prvooptuženik postao formalni zapovjednik obrane Osijeka.

71Presuda, Poslovni broj X-K-rz-1/07, str. 56. i 57.

72 Kako se optužnim aktom drugooptuženik teretio da je kao zapovjednik posebne postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, kasnije službeno nazvane Samostalna uskočka satnija (SUS), tijekom studenog i prosinca 1991. prihvaćao, sudjelovao te prosljeđivao zapovijedi prvooptuženika koje su se odnosile na neovlašteno lišavanje slobode, zatvaranje, zlostavljanje i usmrćivanje civilnih osoba, podređenim pripadnicima u tu svrhu osnovane tajne grupe, obrana kao ključni argument navodi prisegu koju su pripadnici SUS-a polagali prigodom formalnog ustroja SUS-a u veljači 1992., dakle, nakon inkriminiranog razdoblja. No, neki svjedoci optužbe ustvrdili su da su SUS-u pristupili još tijekom listopada/studenog, a neki i ranije 1991. godine, u vrijeme kada prema navodima obrane SUS nije postojao.

formalna, koja je vertikalno išla od neposrednog zapovjednika ove postrojbe II-opt. Krnjaka do njemu nadređenog zapovjednika Operativne zone Karla Gorinšeka, a druga preko I-opt. Glavaša, koji je faktično izdavao zapovijedi pripadnicima tajne grupe u okviru ove postrojbe, iako nije imao formalne zapovjedne ovlasti u odnosu na diverzantsko-izviđačku postrojbu, koja je osnovana mnogo prije formalnog ustroja.⁷³

Također, treba naglasiti da je sudska odluka temeljena i na iskazima trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića danim u fazi predistrage i tijekom istražnog postupka, za koje je sud utvrdio da su pribavljeni na zakonit način (zakoniti dokazi). Odluku je potvrdio Vrhovni sud Republike Hrvatske.⁷⁴

Izrečene zatvorske kazne, koje je Vrhovni sud dodatno smanjio⁷⁵, u odnosu na sve optuženike preblage su. Opću svrhu propisivanja kaznenih sankcija (čl. 4. st. 2. OKZRH) nemoguće je ostvariti, niti je moguće ovako nisko izrečenim kaznama ostvariti svrhu kažnjavanja propisanu čl. 31. OKZRH.

Naime, iako je analizirajući kaznenu odgovornost optuženika prvostupanjski sud utvrdio da su svi optuženici u vrijeme počinjenja kaznenog djela bili ubrojivi te da su postupali s izravnim umišljajem, visok stupanj krivnje svih optuženika nije se u dovoljnoj mjeri reflektirao i na visinu izrečenih kazni. Niti pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno nisu utjecale na odmjeravanje kazne u duljem trajanju.

Trojici optuženika izrečene su najmanje zapriječene kazne za ovo kazneno djelo.⁷⁶

Razmatrajući pak objektivnu težinu djela, razmjere i narav posljedica, treba istaknuti da način na koji su žrtve odvođene iz svojih domova, zatvarane i zlostavljane u garažama Sekretarijata za narodnu obranu, odnosno u podrumskim prostorijama kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30, a potom (u slučaju „Selotejp“) ruku vezanih i usta oblijepljenih selotejp trakom pod okriljem noći odvođene na egzekuciju na obalu rijeke Drave, nedvojbeno nadilazi uobičajene okolnosti i posljedice počinjenja kaznenog djela ratnog zločina.⁷⁷

Uzimajući u obzir okolnosti koje se tiču ličnosti počinitelja izvan konteksta djela, I-opt. Glavaš bio je

73 Presuda, Poslovni broj X-K-rz-1/07, str. 62. i 67.

74 III-opt. Gordana Getoš Magdić i VII-opt. Zdravko Dragić su iznoseći obranu na glavnoj raspravi opovrgnuli tvrdnje dane u fazi predistrage i tijekom istražnog postupka navodeći da su policijski djelatnici iznudili priznanje zlostavljajući ih i ucjenjujući ih. Na okolnosti postupanja policijskih službenika za vrijeme ispitivanja Gordane Getoš Magdić i Zdravka Dragića sud je ispitao sve osobe koje su u tome sudjelovale te je utvrdio da je ispitivanje trećeoptuženice i sedmooptuženika u policijskoj postaji Osijek i pred istražnim sucem u Osijeku provedeno na zakonit način. Stoga je rješenjem od 26. ožujka 2008. odbijen prijedlog optuženih i njihovih branitelja da se kao nezakoniti dokazi iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju trećeoptužene u PU osječkoj od 20. listopada 2006. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. (list 7179), a ovu je odluku potvrdio i Vrhovni sud RH rješenjem broj: I Kž 376/08 od 30. travnja 2008. godine.

75 VSRH je 02. lipnja 2010. okrivljenicima smanjio zatvorske kazne koje su im izrečene prvostupanjskom presudom, pa je tako presudom VSRH Branimir Glavaš osuđen na 8 godina zatvora, Ivica Krnjak na 7, Gordana Getoš Magdić na 5, Dino Kontić na 3 godine i 6 mjeseci, Tihomir Valentić na 4 godine i 6 mjeseci te Zdravko Dragić na 3 godine i 6 mjeseci.

76 Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva koje je optuženicima stavljeno na teret s obzirom na obilježja predstavlja jedno od najtežih kaznenih djela, što je vidljivo i po zapriječenoj kazni (najmanje pet, a najviše dvadeset godina kazne zatvora). Kazna zatvora u trajanju od dvadeset godina može se izreći samo za najteže oblike kaznenih djela.

77 Brutalnost i bezobzirnost naročito je izražena u zlostavljanju oštećenog Čedomira Vučkovića u garaži Sekretarijata za narodnu obranu. Prema nalazu vještaka sudske medicinske struke uzrok smrti ovog oštećenika je trovanje sumpornom kiselinom, a prema iskazu krunskog svjedoka Krunoslava Fehira oštećenik je nakon višesatnog premlaćivanja bio prinuđen na ispijanje kiseline od strane pripadnika tzv. Zaštitne čete Zorana Brekala. Da je ovaj oštećenik umirao u zastrašujućim mukama svjedoči i činjenica da je u agoniji uspio provaliti zaključana vrata garaže u kojoj je bio zatočen, ali je odmah potom preminuo u dvorištu Sekretarijata.

u bijegu, a premda mu je nepravomoćnom presudom bila utvrđena kaznena odgovornost za počinjenje jednog od najtežih kaznenih djela dugo nije snosio nikakve zakonske konsekvence. Naprotiv, hrvatska država mu je i dalje isplaćivala visoku plaću, uključujući i mogućnost korištenja stana u središtu Zagreba i naknadu za odvojeni život od obitelji, budući da se još uvijek nisu bili stekli uvjeti po kojima bi mu mandat saborskog zastupnika prestao.

Nadalje, karakter oružanog sukoba na prostoru Republike Hrvatske, odnosno precizno kvalificiranje statusa Republike Hrvatske prije i nakon 8. listopada 1991. u fokus javnosti vraća odluka Ustavnog suda kojom je, u siječnju 2015., četiri godine nakon podnošenja, djelomično usvojena ustavna tužba šestero podnositelja, pravomoćno osuđenih za ratni zločin nad osječkim civilima.

Za pravilno vrednovanje cjelokupnog ustavnog i državnopravnog temelja Republike Hrvatske, rezolutno se navodi u citiranoj odluci Ustavnog suda, od suštinskog je značaja pravna kvalifikacija oružanog sukoba na području Republike Hrvatske s obzirom na datum kada je država slijednica (Republika Hrvatska) zamijenila državu prethodnicu (bivšu Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju).⁷⁸

Za Ustavni sud ovo je pitanje presudno prvenstveno iz državotvornih i političkih razloga, a ne iz međunarodno pravnih. Naime, ustavni sud miješa kategorije *ius ad bellum* i *ius in bello* s ciljem opravdavanja uloge hrvatske strane u sukobu. Naime, za međunarodno humanitarno pravo, neovisno o pitanjima karaktera *ius ad bellum*, sukobljene strane su u jednakim pozicijama, i neovisno o tome tko je napadač, a tko se brani, imaju ista prava i obveze. Karakter oružanog sukoba u RH je presudan da bi se mogla utvrditi primjena konkretnih odredbi međunarodnog humanitarnog prava čiji je cilj pružiti zaštitu, prvenstveno civilima, od strahota i opasnosti ratnih djelovanja. Civili su apsolutno zaštićeni kako u sukobu međunarodnog, tako i nemeđunarodnog karaktera.

Ovom odlukom Ustavnog suda ukinuta je presuda Vrhovnog suda RH-a od 02. lipnja 2010. i time je predmet vraćen Vrhovnom sudu na ponovni postupak, a čime je zapravo Ustavni sud omogućio kandidiranje, a potom i ulazak u Hrvatski sabor Branimiru Glavašu.

Vrhovni sud je u međuvremenu postupak protiv opt. Branimira Glavaša i dr. (četvero optuženika već su izdržali zatvorske kazne) vratio pred Županijski sud u Zagrebu na ponovno odlučivanje.⁷⁹

78 Odluka Ustavnog suda, broj U-III-4150/2010 i dr., od 12. siječnja 2015.

79 Vrhovni sud (<http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=560>) je ukidajući po službenoj dužnosti, zbog bitnih povreda odredaba Zakona o kaznenom postupku, osuđujuću presudu protiv opt. B. Glavaša i dr. predmet vratio pred zagrebački Županijski sud koji će o krivnji optuženika odlučivati u ponovljenom suđenju. Primjeni propisa međunarodnog prava koji reguliraju karakter oružanog sukoba Sud je dao značaj odlučnih činjenica. Naime, prekretnica je 8. listopada 1991. kada je Republika Hrvatska stekla punu samostalnost kao međunarodni subjekt te se od tog časa na inkriminacije počinjene tijekom studenog i prosinca 1991. primjenjuju propisi međunarodnog prava koji reguliraju međunarodni oružani sukob. Prvostupanjski sud je pak na sve inkriminirane radnje, počinjene od srpnja do prosinca 1991. koje se optuženicima stavljaju na teret, primijenio propise koji uređuju nemeđunarodne oružane sukobe, pogrešno držeći da je Republika Hrvatska međunarodno priznata tek 15. siječnja 1992. No, ono što više ne bi trebalo biti prijeporno tijekom ponovljenog suđenja je priznanje o počinjenju ratnog zločina Gordane Getoš Magdić, dano u predistrazi i istrazi, a za koje je Vrhovni sud ovom odlukom utvrdio da predstavlja zakonit dokaz. Getoš je priznanje na kojem je, između ostalog, utemeljena osuđujuća prvostupanjska presuda, kasnije povukla objasnivši da joj je priznanje iznuđeno. U odnosu na iskaz krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, Vrhovni sud je utvrdio "da se nikako ne može raditi o nezakonitom dokazu". Zapisnici o priznanju, procedura oko dobivanja statusa krunskog svjedoka, povrijeđeno načelo pravičnog postupka i prava na obranu bilo je predmet prijepora i tijekom prvotnog suđenja. Vrhovni sud ovom odlukom to odbacuje.

Podsjećamo:

Dana **08. svibnja 2009.** godine objavljena je presuda Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu kojom su optuženici Branimir Glavaš, Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić proglašeni krivima za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjenog u Osijeku 1991. godine. **VSRH je 02. lipnja 2010.** okrivljenicima smanjio zatvorske kazne koje su im izrečene prvostupanjskom presudom, pa je tako presudom VSRH Branimir Glavaš osuđen na 8 godina zatvora, Ivica Krnjak na 7, Gordana Getoš Magdić na 5, Dino Kontić na 3 godine i 6 mjeseci, Tihomir Valentić na 4 godine i 6 mjeseci te Zdravko Dragić na 3 godine i 6 mjeseci.

Prvoosuđeni Branimir Glavaš i ostali osuđeni su za **ubojstvo**; Branka Lovrića, Alije Šabanovića, dr. Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, nepoznate ženske osobe, Bogdana Počuče, Čedomira Vučkovića; **zlostavljanje i ranjavanje** Radoslava Ratkovića i **zlostavljanje** Nikole Vasića.

Pravosudni tijek predmeta pogledajte na linku kojeg vam šaljemo u nastavku <http://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-osijeku.html>

Veljača 2017.